

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	

v upravnistvu prejemati:

celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 22—	11—	5:50	1:90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan svojo izjavo in vsebuje tudi praznične.
Inserati veljajo: petstopenjska peti vrsta za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati t. d., to je administrativne stvari.

Poznamo številka velja 10 vinarjev.

Na planu naložila brez istodobne vpisa naročnine se ne opla.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6:50	2:30	

za Nemčijo:

celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 30—	15—	7:50	2:50

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 35.

Za kaj se vojskujejo.

Tisti dan skoro, ko je bil pokojni prestolonaslednik v Sarajevu ustreljen, se je začel v državi velik in silno pomemben boj. Govorilo in pisalo se je pač največ o velesrbski propagandi, o sokrivdi Srbije in oficijalnih srbskih krogov na sarajevskem atentatu, o nevarnem gibanju med Jugoslovani in o eventualni vojni proti Srbiji, toda za vsem tem je tičalo nekaj drugega.

Ni dvoma, da stojimo na pragu nove dobe v notranji politiki in vse mogoče moči in stranke so na delu, da pripravijo in izsilijo tako orijentacijo notranje politike, kakor odgovarja njihovim interesom.

Pred vsemi vidimo na delu klerikalno reakcijo. Ta je imela v pokojnem prestolonasledniku mogočnega zaščitnika in pospeševalca in njegova energična roka je v največji meri pomagala, da je klerikalizem prišel v državi do tako neverjetno velike moči, čeprav reprezentira le majhen del prebivalstva, ki po svoji davčni sili ni ravno odločilnega pomena.

S temi reakcionarnimi elementi so še za življenja rajnega prestolonaslednika hodili gotovi vojaški krogi, tisti »Scharfmacherji«, ki vznemirjajo vse prebivalstvo že od aneksijske krize s svojimi večnimi hujskanji in ki so čisto gotovo največ krivi, da je država danes v silno kritičnem položaju.

Velikanski boj pa vodijo tudi Nemci in Madžari. Tem gre za ohranitev njihovega gospodstva nad drugimi narodi, za pridobitev takega vpliva, kakor so ga nekoč imeli.

Dualizem je bil uveljavljen z namenom, da naredi Nemce za izključne gospodarje v Cislitvanski. Madžare pa za vladarje na Ogrskem. Naj je tudi to načelo še danes v veljavi, v polnem obsegu se ni dalo vzdržati. V Cislitvanski je bil odpor slovanskih strank tako silen, da je morala vlada odnehati in so slovanski narodi vsaj nekaj malega dosegli. Pa tudi na Ogrskem je bila vlada prisiljena, odnehati, in se je morala sporazumeti s hrvatsko-srbsko kolicijo ter iskati sporazumljiva vsaj z Romuni.

Zdaj mislijo Nemci, da je prišel čas, ko obnove stare razmere, ko do-

be vso oblast v roke in ko bo vsa moč, s katero razpolaga vlada, služila njihovim interesom. Z državo silo hočejo voditi boj proti Slovonom in jih potlačiti, uničiti njihove organizacije in narodne naprave, zaustaviti med njimi narodno življenje. Država naj to stori Nemcem v korist, češ, Nemci so edina zanesljiva zaslomba monarhije in dinastije.

Iz te želje, uničiti vse tiste vplive, ki delajo na uzadovoljenje slovanskih narodov, se je rodila tudi ta silovita kampanja, ki so jo nemški časopisi zadnji teden vodili proti Srbiji. Nemci in Madžari se bolj kakor vsak drug narod boje vojne in imajo tudi največ vzroka za to, a hujskali so na vse načine, hoteč s tem pokazati, da so bili element, ki mu gre največ zaupanja.

Se ljubejši so ti boji seveda za kulisami. Velikanske sile so na delu, da bi spravile v veljavo sistem, ki naj vodi najhujši boj proti slovanskim narodom vobče, zlasti pa naj južne Slovence pritisne ob zid, jim uniči in vzame vse, kar je opora njihovega narodnega in političnega dela ter pogoj njihovega napredovanja. Nemci upajo trdno, da se bodo pod vtiskom sarajevske tragedije stoječi krogi vdali nemškemu pritisku in začeli politiko neusmiljenega preganjanja, posebno južnih Slovanov.

Tisti južni Slovani, ki bi bili te mu preganjanju najbolj izpostavljeni, smo seveda Slovenci. Mi bi bili prvi na vrsti in nas bi toliko bolj pritiskali, ker smo najslabši, ker so naše dežele že itak izročene rokam nemškega uradništva in ker bi uničenje Slovencev odprlo Nemstvu prosto pot do Jadrana in mu omogočilo prodiranje na Balkan.

Nemcem se mora priznati, da so situacijo dobro izrabili in lahko je mogoče, da se začne velika persekucija slovenskega naroda. Prva znamenja so že tu in Nemci se tudi že hvalijo, da se hoče ministrstvo postaviti na njihovo stran.

Za gospodstvo v notranji politiki se zdaj Nemci vojskujejo, s silo, kakor že dolgo ne in morda bodo tudi zmagali. A trajna ta zmaga ne bo, kajti te moči nima nobena vlada, da bi mogla izpolniti, kar bi Nemci radi dosegli. Moč jugoslovanskih narodov je dosti velika, da bodo prestali in premagali vsako persekucijo in vsako zatiranje.

Si duo faciunt idem — est idem.

Iz Ptujja, 15. julija.

Naša Abdera je posebno imenitna, ker v njej izhaja »Stajerca«, ker se v njeni sredini nahaja vodstvo stranke »Stajerca«, to so gospodje: župan Ornič, odvetnik dr. Plachki, trgovec Slawitsch in redakter Linhart. To vodstvo dela vedno in pri vsaki priliki posebno »nemško politiko«, vedno pa tako, da je sovražna proti Slovincem! Se ve, da so porabili tudi grozen umor v Sarajevu proti Slovincem, proti Jugoslovonom! Mestni občinski zastop, kateri obstoji po večini iz trgovcev, obrtnikov in raznih uradnikov je sprejel resolucijo, katere glavni obseg so bili napadi na Slovence! Glej besedilo v »Tagespostu«. Pa vodstvo stranke »Stajerca« je storilo še več: priredilo je tudi poseben političen shod v »Ve-reinshausu« na isto nedeljo, ko je deželni glavar dr. Susteršič zboroval s »Kranjskimi katoliki« v »Unionu« v Ljubljani! Na isti dan, ob isti uri so z vso strastjo napadali v Ptujju Stajercijanci, v Ljubljani pa slovenski klerikanci — Jugoslovane! Ta lepa sloga! Kakor po dogovoru! Erat idem! Pa še v drugem oziru se je pokazala sorodnost in skupnost idej! Kakor v Ljubljani, se je tudi v Ptujju javno govorilo o pokolih. Imenovali so se v Ptujju celo osebe, katere so bile določene za vodstvo pogromov! To vse je treba ohraniti v spominu za bodočnost!

Župan Ornič je ukazal, da se v mestu razobesijo črne zastave! Ker takih mestna uprava ni imela v svojih skladiščih, kakor ima druge, jih ni mogla vrniti hišnim posestnikom! In tako je prišlo, da niti ena tretjina vseh hiš ni imela črnih zastav! Tako je bilo žalovanje pri nas!

Sedaj pa še en kuriozum. Pred nekaterimi tedni je povabil naš občinski zastop v goste nemško pevsko društvo »die Gothen« iz Gradca. Se ve, da njih je moral pogostiti. Pripoveduje se, da je občina plačala samo na »Frühshoppen« 600 K. Taka nobles pa je za naše razmere odveč! Kdor hoče goste imeti, naj njih pogosti na svoje stroške, pa ne na občinskih!

ske! Pri nas je dovolj beračije; potrebujejo se kronce za nujne izdatke, pa njih ni. Gospodje! Bodite »nobel« na svoje stroške!

Križev pot Komenskega šol na Dunaju.

Nemci nadaljujejo na Dunaju gonjo proti šolam Komenskega. Ker jim je zmanjkalo že vseh drugih sredstev, so se vrgli na nasilja. Včeraj so zopet sklicali v III. okraju dva shoda, da so nahujskali nemško družbo, da je zopet hotela razbiti šipe na češki šoli in če mogoče kaj odnesti. Tudi še to pot je bila pripravljena policija, ki je izgrede preprečila.

Razpust gališkega deželnega zbora.

Današnja »Wiener Zeitung« priobčuje cesarjev patent o razpustu gališkega deželnega zbora in razpisu novih volitev. Gališki deželni zbor, ki je bil šele lani nanovo izvoljen, bo razpuščen z ozirom na to, da stopi v veljavo zakon o volilni reformi za deželni zbor.

Ogrski državni zbor.

Ogrski državni zbor nadaljuje debato o noveli glede pristojbin. Med debato je prišlo ponovno do burnih kontroverz z opozicijo. Poslanec Szmezsanyi je nato motiviral svojo interpelacijo glede velikosrbske propagande. Napadal je ministra Bilinskega in Buriana, kritiziral je ustroj srednjih šol v Bosni in Hercegovini. Napadal je upravo Bosne ter ponavljal v madžarskih židovskih listih opetovano pogrevanje trditve o zvezi med velesrbsko propagando v Bosni in Hercegovini z Narodno Obrano. Grof Apponyi je vložil interpelacijo glede nevarnosti, ki grozi avstro-ogrskim državljanom v Srbiji in zlasti v Beogradu.

Odgovor ministrskega predsednika.

Ministrski predsednik grof Tisza je nato odgovoril na obe in-

terpelaciji. Uvodoma je naglašal, da mora tudi še sedaj vztrajati popolnoma na svojih izvajanih od preteklega tedna. Polemiziral je nato proti interpelantu, češ, če bi bili ponesečenem prvem atentatu siloma izpraznili ceste, bi se bilo splošno trdilo, da hoče vlada udušiti dinastični čut. Izvajal je nato, da v Bosni nikakor ne obstoja nevarnost, da izbruhne revolucija, vojaštvo, ki se nahaja tam, zadostuje popolnoma, da vzdrži mir in red. Priznava, da policija ni bila dosti pozorna, kar je treba popraviti. Razbiti je treba vsa agitacijska središča in ilojalni duh pognati iz šol. Glede vprašanja zaradi srbskih dezertirjev, pravi, da se nahaja mnogo takih vojaških beguncov na Ogrskem. Te so spravili v notranjost dežele in vlada preišča, kako bi mogla te »uboge ljudi«, ki sami ne vedo, kaj bi s seboj počeli zunaj dežele, nastaniti. Beogradski avstrijski poslanik je dobil iz vira, ki se zdi resen, obvestilo, da se nameravajo demonstracije proti poslaništvu in proti avstrijskim in ogrskim državljanom. To je poslanik sporočil srbskemu ministrskemu predsedniku ter ga prosil pomoči. Straža v okolici avstrijskega poslaništva je bila nato pomnožena, pa ni stopila v akcijo, ker se niso dogodile demonstracije in ker tudi prav nobenega gibanja med beogradskim prebivalstvom ni bilo opaziti. Gre torej za popolnoma izmišljene vesti. Zato naj tudi ogrsko časopisje vse svoje tozadevne vesti prej dobro kontrolira, predno jih pošlje v javnost. — Sledile so še nekatere druge interpelacije manj važnega značaja.

Po atentatu v Sarajevu.

Zagrebski uradni list prinaša ukaze za ustanovitev ekspozitur mejne policije v Karlovcu, Petervaradzinu in Raci. Prvi dve ekspozituri sta podeljeni stotniji v Zemunu, zadnja oni v Mitrovici. Pomnožitev mejne policije ob srbski meji in v notranjosti Sirmije je v zvezi s postrojenim nadzorstvom mejnega prometa s Srbijo. V zadnjem času je bilo zopet več oseb aretiranih zaradi veleizdaje in zaradi odobravanja sarajevskega atentata. Tako so bili v Sisku aretirani kmet Luka Dojanović in Marija Uroševića zaradi vele-

LISTEK.

Za bolezen so toplice, za ljubezen jih pa ni!

Slike iz topliškega življenja.

Spisal B. P.

(Dajle.)

II.

V Jelovini, 25. julija.

Dragi prijatelj Blaž!

Zvest svoji obljubi, da Ti bom vedno in vestno sporočal, kar doživim v tem svojem novem domovanju, Ti pišem današnje prvo pismo od tod.

Danes jutraj sem se odpravil z doma. Obširen kovčeg sem napolnil z vsem, kar se mi je videlo potrebno za sodelovanje pri mojem zdravljenju. Od merodajne strani sem čul, da v Jelovini ni dobiti nobene stvari in da mora človek vse seboj prinesiti oziroma pripeljati. Tako sem se oborožil tudi s pelerino, površnikom in zimsko suknjo ter najdebelejšimi zimskimi jopkami in spodnjimi hlačami, ker so mi pravili, da je v zdravilišču tako preklicano mraz tudi v vročem poletju, da ni mogoče prestopiti brez najtoplejše zimske obleke. Hotel sem vzeti seboj tudi peč, ko

sem zvedel, da ni nobenih peči v sobah, pa sem se premislil, češ, to še zmirom lahko dobim za seboj.

Z ženo sva se poslovila prav lepo, kot se spodobi za zakonski par. Ona je nekaj ciknila, da bi ne bilo napadno, če bi bila pri meni kot močna opora in podpora, varujoč me prehlada in drugih takih neljubih reči z zlemimi posledicami, a jaz sem se ljubeznivo zahvalil za njeno ponudeno pomoč, češ, da je ne maram mučiti in da tudi najina denarna sredstva vsled svoje skromnosti ne dopuščajo takega luksusa. Pač pa sem obljubil, da ji bom vsak dan pisal, kaj bo novega in koliko se mi zdravje obrača na boljše.

Lepo jutro me je obšlo z vsemi svojimi čarobnostmi, ko sem se vozil po solnčnih poljanah, cvetočih dolinah in duhtečih gozdovih proti svojemu cilju. Povsod zdravo veselje v naravi, kamorkoli sem pogledal, samo v našem vlaknu ni bilo tega zdravega veselja. Čim dalj sem se vozil, tem več betežnikov se je zbiralo v začrnele vozeve. Na vsaki postaji je kdo vstopil in marsikateri vzdihovaje prekladal boleče kosti. Vsak je tožil o revmatizmu in kar jih je bilo manj udanih v božjo voljo, so junaško sakramentalirali, češ, da je trganje hudičevega izvora, ki ga ne spravi iz udov noben žegen.

Poslušal sem pogovore sotripinov. Pri oknu na nasprotni strani mene sta sedela kmečki fajmošter in rejen molar, ki ga že poznam, da nosi bandero pri procesijah. Moža sta bila v živahnem razgovoru in se menila, kako se razširja Ljubljana na vse strani. Včasih je bilo iz Ljubljane v Šiško cel četr ure, zgaj je pa samo en korak. Kam to pride, če pojde tako naprej! spraševal je v strahu fajmošter in molar se je istotako vtopil v žalostne misli, kam pridemo, ko iz Ljubljane v Šiško niti koraka ne bo več.

Na drugem koncu klopi je sedela družina, oče, mati in sin. Z očetom sem se seveda seznanil, ko sva občutila, da oba vodi isti cilj. Tudi sprjaznila sva se. Predstavil sem se njegovi ženi, ki se je pa spakovala s tujščino tako, da sem želel, da bi jo še bolj trgalo v križu. Babinca je mislila, da mi bo posebno imponirala, ko mi je v skvečeni nemščini povedala, da se pelje iz Marburga in da se je morala v Steinbrücku prestopiti, ker se je zgodila z vozom neka nesreča, da ni bil več v stanu voziti tako nemškutarsko noblost in visokost.

Govor se je pletel o samem trganju, o zdravnikih, ki se posebno razumejo na to bolezen, zdravilih, ki pomagajo, dokler se jih človek ne

navadi, menili smo se o človeških slabostih, ki jih mora prenašati in prestati tak kilavec, kot je z revmatizmom obložen revež. Ker sta moja nova znanca zvezila v pogovor razne svoje bolezenske dogodke in se nista držala splošnega razmetrivanja o predmetu, jelo me je dolgočasiti to premlevanje in komaj sem čakal, da smo dospeli do cilja.

Vlak se je ustavil četrte ure pred Jelovino. Modri Jelovinci so se takas, ko se je gradila železniška proga, z rokami in nogami upirali, da bi bila ta izpeljana do njih kraja. Z vožnjo bomo veliko zaslužili, rekali so in kar so sami hoteli, se jim je ugodilo. Vlak vozi do Strazišča, odkoder je celo debelo uro hoda do Jelovine, in danes preklinjajo Jelovinci svojo tedanjo kratko pamet, vesela je njih takratne trdovratnosti samo kopica oštirjev, ki imajo vozeve in vozijo letoviščarje vsak na svoj dom.

Ko smo dospeli v Strazišče, sem z vso svojo prtljago bil med prvimi iz voza. Obsul me je trop hotelskih slug, ki so mi hoteli kar iztrgati kovčeg ter druge pritlikline, ki sem imel obešene po sebi. Z veliko silo sem se jim ubranil in vprašal za poštni voz. Po dobrih naukih in nasvetih sem se vedno rad ravnal in tako sem tudi zdaj slusal prijateljevo navodilo, naj se potegnem s poštnim vozom iz

Stražišča v Jelovino. Nasvetoval mi ga je prijatelj, ker da je polovico cenejši kot omnibus, in ker, če se vozim z njim, nisem vezan na nobeno gostilno ali hotel ali restavracijo, ker c. kr. pošta še nima svoje gostilne in prenočišč za letoviščarje.

Mogočno sem se vsedel v srednjeveško koreto, razpoložil nebitvene dele svojega topliškega obstanka okrog sebe in čakal na odhod. Postiljon, oziroma tisti fant, ki bi naj to bil, se je tik voza prepiral s par babnicami glede cene, ker pa ni hotel nič odnehati, tudi za eno žemljo ne, ni prišlo do nobenega pogodbenega razmerja med c. kr. pošto in ženskami, ki so pri odhodu bile nekam furjaste zaradi izgube dragocenega časa. V nizkem prostoru sem ostal sam, a moral sem se držati ves sključen, pa sem še pomečkal novi klobuk. Vsi vozniki so že zdavne odšli, ko se je še le moj voz jel škripaje pomikati. Postiljon me je na moj obupni obrazni izraz in besede potolažil, da bova vse še zadej pustila, ker ima dobre konje in lahek voz, pa govoril je kanalačo to zato, da sem mu kupil četrtrinko vina in cigaro v prvi gostilni, kjer sva se ustavila na majhen odihljaj. Onih voz nisva došla, še od daleč jih nisva videla, nasprotno, dospela sva četrte ure za njimi v Jelovino.

(Dajle prilagoditi.)

izdaje, kmeta Jurk in Oreškovič pa zaradi odobranja atentata.

Tajnik belgradske trgovske in obrtniške zbornice se je izrazil o protiaustriljskem bojkotu baje sledeče: Belgradske trgovstvo, ki ima številne zveze z avstro-ogrsko monarhijo, pošilja vsako leto po večkrat svoje zastopnike v to ali ono večje mesto Avstrije ali Ogrske, ter goji najboljša čustva napram monarhiji. O kakem bojkotu ni bilo nikdar govora. Nobenemu ni prišla taka neumnost na misel. Priznati pa moram, da je od trgovstva neodvisna inteligenca manj prijaznega mišljenja napram Avstro-Ogrski in stvari stoji že tako, da bi bilo morda trgovstvo prisiljeno, svoje prepričanje žrtvovati višjim političnim potrebam.

Glede razmerja med Avstro-Ogrsko in Srbijo in nevarnosti, ki je baje pretela državljanom naše monarhije, je bila srbska vlada primorana, izdati sledeča pojasnila: Ni res, da bi se bili mudili uradniki avstro-ogrškega poslanstva v noči od nedelje na ponedeljek v Zemunu. Srbska policija je ojačila samo stražo na dovoznih cestah k avstrijskemu poslanstvu, pri komisariatu okraja Vučar, kjer se nahaja poslaništvo, pa je imelo samo normalno število stražnikov službo. Vest, da je bilo 1000 orožnikov pripravljenih in da je celo vojaštvo stražilo poslaništvo, je popolnoma neresnična. Ravnotako zlagana je tudi vest, da so se vršile v mestnem parku demonstracije proti Avstro-Ogrski in Bolgarski. Zgodil se ni niti en slučaj, ki bi ga bilo mogoče označiti tudi le z daleka kot demonstracijo. Belgradsko prebivalstvo je popolnoma mirno.

Revolucija v Albaniji.

Splošni položaj.

Tudi na Dunaju so sedaj spoznali, da se je položaj v Albaniji zadnje dni tako poslabšal, da je bil knez Viljem primoran, obrniti se zopet do veselil z zahtevo, da mu že enkrat dajo na razpolago denarja in močva, da si ohrani prestol. Da bi hotela Italija sama nastopiti, ni res. Nasprotno bo predložila Italija velesilam načrt za skupno akcijo, ki bi obstojala v tem, da se knezu Viljemu še enkrat nekaj predluma in da se delegirajo častniki skadskega detachementa, da organizirajo in izvežbajo milico. Položaj v Albaniji je tako resen, da more le hitra akcija preprečiti dogodke, ki morejo zvesti vso situacijo. Sedaj se vrši še izmenjava misli.

V Draču.

Iz Drača so poslali k vstašem zopet parlamentarja, da jim predlaga, da stopijo v pogajanja s prebivalci Drača, s kontrolno komisijo, ali pa končno tudi s knezom. Vstaši so odgovorili, da hočejo počakati, da pade Valona, predno bodo odgovorili.

V Draču prihaja situacija od ure do ure bolj kritična. Že ni videti nobenega izhoda več. Ko so prispeli zadnjič parlamentarji k vstašem ter jim predlagali, da se naj napravi med njimi in knezom direktna telefonska zveza, so to vstaši tudi odklonili ter izjavili, da se ne bodo nič več pogajali. Pozvali so parlamentarje, da sporoče vladi, da naj kakor hitro mogoče prične z napadi, ker se prične v kratkem Ramadan, ki ga hočejo vstaši praznovati, kakor običajno. Če bi jih v tem postnem mesecu iz Drača napadli, se bodo vstaši kruto maščevali. Položaj v Draču je skrajno obupen. Celo med tujimi četami je prišlo že do zarote, ter nameravajo umoriti kakšnega člana mednarodne kontrolne komisije, da na ta način izzovejo komplikacije.

Valona.

V Valoni se zbirajo begunci iz raznih krajev južne Albanije. Suredin beg, sin Ferid paše je došel iz Berata v Valono ter smatra usodo Valone kot odločeno, da bo namreč padla vstašem v roke. Tudi general de Weer je prepričan, da se Valona ne bo mogla več držati. Pred Valono se je baje zbralo kakih 12.000 beguncov iz okolice Korice in Berata. Begunci morajo prenočevati na prostem, ker ni nikjer več prostora. Vstaši in Epicri so se združili ter stoji pred Katinovo.

Bolgarsko posojilo.

Bolgarsko sobranje bi bilo moralo včeraj pričeti z debato o posojilu. Takoj začetkom se je podal vodja radikalcev Čanov dolgo izjavo proti posojilu, ki je imenuje izzivanje bolgarskega naroda, zlasti kar se tiče izkoriščanja premogokopov. Vodja reformnih socialstov je ob-

dolžil vlado, da namerava podprati tuje proti domačinom. Enako izjavo je podal tudi vodja doktrinarnih socialstov. Spopadla sta se tudi na učni minister Pešev in Malinov, ker je Pešev trdil, da je Malinov izozemec. Malinov je kričal na ministra: Strahopetnež! Poslanci so razbijali, tako da je moral predsednik prekiniti sejo. Tudi pozneje se ni bilo miru. Med velikanskim tumultom je večina sprejela predlogo, nakar je predsednik sejo takoj zaključil.

Francoski vojaški izdatki.

Glede enkratnih vojaških izdatkov se je debata nadaljevala. Vojni minister Messiny priznava, da se v preteklosti ni storilo vse potrebno, ni pa res, da bi se bile razmetale milijarde. Koncem leta 1917, bo imela Francoska 3020 topov. Nemčija ima sedaj 3370 topov, francoski model 75 s svojimi granatami pa je mnogo boljše. Koncem leta 1915, bo imela Francoska trikrat toliko municije, kakor je imela leta 1908. Posebna pozornost se je obračala na težke topove. Glede tehničnih oddelkov prekaša Nemčija Francosko, izdala pa je za te oddelke 400 milijonov, dočim je izdala Francoska samo 100 milijonov. Francoska bo naročila enako močne radiotelegrafične aparate, kakor jih ima Nemčija. Francoska vojna uprava ni nikdar lahkomiselno razmetavala denar. Leta 1919, bo mnogo popravljenejša, v čemer Francoska sedaj še zaostaja, pa tudi takrat še ne bo Francoska popolnoma dosegla Nemčije. Senat je nato sprejel sledečo resolucijo: Senat naroča vojni komisiji, da predloži, ko se zbornica zopet sestane, poročilo o stanju vojnega materijala. Vsa predloga o enkratnih izdatkih za vojsko je bila nato sprejeta. — Tudi ves proračun je bil v zbornici z nekaterimi izpremembami sprejet ter je zbornica dovolila direktne davke za leto 1915. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki zahteva, da predloži vlada oktobra meseca zakonski načrt, s katerim naj se zniža osebni in premišinski davek ter davek od števil vrta in oken sorazmerno z doneski dohodninskega davka.

Okupacija Haitija in San Dominga od strani Zedinjenih držav.

Washingtonski poročevalec londonske »Morningpost« poroča, da nameravajo Zedinjene države okupirati Haiti in San Domingo. Izpovedka nameravajo Zedinjene države prevzeti nad celim otokom Haiti v Velikih Antilih pred Caraibskim morjem, protektorat. Otok Haiti je razdeljen na dve republiki Haiti in Dominikansko republiko. Zedinjene države zbirajo v zalivu Quantanamo na otoku Cubi mornariško vojaštvo za okupacijo. Zedinjene države imajo tam svoje pristanišče. Okupirati pa hočejo otok, ker se boje, da bi mogle evropske države poseči po samopomoči, da bi iztisnile iz teh dveh bankrotiranih držav denar. Amerika bo izplačala evropske upnike.

Štajersko.

Iz deželnega šolskega sveta. Prestavljen je nadučitelj v Cmurku, Matija Korent, v Marburg.

Omejitev nedeljske službe pri poštnem uradu v Celju. S prihodnjo nedeljo začne se vpelje od poštnega uradništva že dolgo zaželjena novost, da je poštni urad ob nedeljah in praznikih popoldne za stranke zaprt. Brzojavne in telefonske službe se ta odredba ne tiče in ostane ta prometna stroka ljudstvu prej kot slej celodnevno na razpolago.

Iz Teharja pri Celju. V torek 14. julija popoldne je nakladal v Bukovem žlaku Keglič star. seno. Pri tem je padel tako nesrečno z voza, da si je zlomil vrat in je hitro na to umrl.

Nemškutarska predržnost. »Marburger Zeitung« si da iz Kozjega poročati o »velikanskem škandalu«, ki se je zgodil v nedeljo, dne 12. t. m. v Kozjem. »Vs hiše«, pravi poročevalec, »so bile okrašene z vseslovensko - srbskimi zastavami, med njimi tudi — človek bi ne verjel — cerkev, pošta in šola; žalne zastave so odstranili in cerkev okrasili s srbskimi zastavami, dasi morajo v cerkev hoditi tudi Nemci in dasi morajo v šolo hoditi tudi nemški otroci...« Dopisnik sam priznava, da so vse hiše bile okrašene s slovenskimi zastavami in da je torej Kozje trdo slovenski trg. Zato je njegovo pisarenje tem večja nesramnost. V čisto slovenskih krajih bi rada komandirala že ta zalega. No — nekaj so Kozjani tudi sami krivi, ker so kozjanski trem ali štirim nemškutarjem doslej prizanašali, da,

veliki so jih celo v občinski odnosi. Naj jim služi ta dokaz nemškutarske držnosti v svarilo.

Nova Cir. Metodova podružnica na Štajerskem. Z marljivo pomočjo učitelstva, posebno g. Iv. Čeha, se je ustanovila zadnja podružnica Sv. Marije. Sv. Marija in okolice pod Ptujem podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda. Ustanovni občni zbor je bil v gostilni g. Mikla pri Sv. Mariji. Udeležba je bila zelo častna. Podružnica Sv. Barbare v Hlozoh je poslala številno odposlanstvo kumovat. Glavno družbo je zastopal potovalni učitelj Ante Beg. S krasnim, navduševalnim govorom je nastopil tudi ptujski odvetnik gospod dr. T. Gosak, ki ne manjka nikjer v bližnji in daljni okolici pri nobeni narodni prireditvi. Zato ga pa ljudstvo tudi zelo čista kot demokratičnega, z vsakomur enako ljubeznivega voditelja. Zborovanje je otvoril s prepričevalnim nagovorom g. učitelj Iv. Čeh. Vsem govornikom je sledilo občinstvo z veliko paznostjo. Uspeh je bil sijajen. Takoj je pristopilo k novi podružnici blizu 50 članov. Novi odbor pa bo brez dvomno pridobil še mnogo članov. — Odbor se je sestavljal sledeče: Predsednik g. Fr. Lipin, veleposestnik v Gajovcih, podpredsednica ga. Marjeta Muhičeva (Sv. Marko); tajnik g. Ivan Novak, učitelj (Sv. Marija); namestnica gdnca. Ida Stokčeva, učiteljica istotam; blaginjak g. Ivan Čeh, učitelj, istotam; namestnica ga. Nežika Miklova, soproga gostilničarja, istotam. Odbor: Iv. Zunkovič, nadučitelj (Sv. Marija); Josip Puhr, učitelj (Sv. Marko); Josip Vidovič, posestnik itd. (Moškanjci); Anton Kožuh, učitelj (Dornova). Namestniki: J. Rojko, posestnik (Muretinci); Fr. Rižner, župan; ga. Miroslava Tomažičeva (Sv. Marija). Pregledniki računov: Jak. Mulič in Sv. Mikl. — Po zborovanju je bilo še več navdušenih govorov, posebno živahno je bil pozdravljen zaobljubni govor novega predsednika g. Lipina. Tako vidimo, da se tudi v ptujski okolici da marsikaj storiti za narodno stvar, ker ljudstvo je dobro in dovzetno.

Občina Kog pri Središču in slovensko uradovanje. »Slovenski Narod« je svoječasno poročal, da je ptujsko okrajno glavarstvo razveljavilo sklep odbora občine Kog glede slovenskega uradovanja. Občina se je pritožila na c. kr. namestnijo v Gradcu. Čez polnih šest mesecev je te dni prispela težko pričakovana rešitev pritožbe, ki je zopet jasno pokazala, da nam vlada odreka najnarravnije pravice. Ker je borba občin za ravnopravnost slovenskega jezika važnega pomena v našem narodno - obrambnem boju, želimo, da si javnost v slučaju občine Kog natančneje ogleda naše uspehe in neuspehe. — Slovensko uradovanje je bilo v tej občini sklenjeno že l. 1905. Sklep se je naznanil okrajnemu glavarstvu, ki ga takrat ni razveljavilo, čeprav se je sicer presneto slabo oziralo na jezikovne zahteve občine. Lansko leto se je sklep ponovil in naznanil vsem nadrejenim oblastim. Okrajno glavarstvo je takoj našlo priložnost, da udari po predzniki občini, ki zahteva neke posebne pravice, stoječe v diametralnem nasprotju z veljavnim vsenemskim programom, a v popolnem soglasju z državnim osnovnim zakonom. Občini se je sicer milostno pripoznalo, da sme določiti enega izmed deželnih jezikov kot svoj poslovni jezik; zahtevalo, da c. kr. državne oblasti v tem jeziku rešujejo občinske vloge pa je kratkoročno prepovedalo, češ, da občina nima pravice izdajati tretjim osebam predpisa, v katerem jeziku naj rešujejo vloge. V pritožbi na namestnijo se je občina Kog sklicevala na razsodbo c. kr. državnega sodišča na Dunaju z dne 3. julija 1906. št. 264, ki je na pritožbo vrle občine Kokarje razsodilo, da se vse v osnovnem zakonu z dne 21. decembra leta 1867, državnega zakonika št. 142. našteje pravice narašajo tudi na vse tuzemske korporacije kot skupine državljanov, torej tudi na vse politične občine. Jezikovne pravice občine so s tem jasno določene, ne pa jezik pravice c. kr. državnih uradov. To je priznala tudi c. kr. namestnija: »Ker manjka zakonito določilo o rabi jezika državnih in avtonomnih oblastev, zagledaj občina ne sme odrediti sprejema in reševanja uradnih dopisov in naročil, ki se tičejo njenega delokroga, če so tudi pisana v katerem drugem, ne pa v poslovnem jeziku.« Tukaj se nam vsiljuje logično vprašanje: odkod pa imajo c. kr. državne oblasti določila o izključni rabi nemškega jezika, ko vendar manjka zakonito določilo o rabi jezika državnih in avtonomnih oblastev? Kako je z avtonomnimi oblastmi, smo že povedali z razsodbo državnega sodišča; glede prvih pa je občina mnenja, da nima nobena državna

oblast napram občinam nikakih jezikovnih pravic, ker iste niso nikjer določene, pač pa ima v smislu zgorajnjega zakona iz pravic občin izhajajoča dolžnost, dopisovati tako posameznim državljanom, kakor njih skupinam — občinam — same v njihovem jeziku. Tretji odstavek XIX. člena omenjenega državnega zakona soglasno s tem določa, da se nikogar ne sme siliti k učenju drugega deželnega jezika. Ker torej ni zakonite določbe, da bi morali državljani znati nemški jezik, zopet odpada kriva pravica, da jim kdo vsiljuje nemške dopise, najmanj so pa za to poklicani c. kr. uradi države, kjer morajo vsi narodi živjeti enake pravice. — C. kr. namestnija je bila zelo ljubezniva, pa se ni hotela zameriti ptujskim nemškutarjem, ki so s svojo »prepovedjo« pokazali pravo barvo; sicer pa so dvomi o njeni nepristranosti vsakemu dovoljeni. — Da sklenemo: občine imajo pravico oziroma narodno dolžnost odločno zahtevati, da c. kr. državne oblasti dopisujejo v slovensčini. Zakoni so tu — in ves sofizev nemške gospode ne izda popolnoma nič. Kadar bodo vse naše občine sledile narodni občini Kog, dobimo Slovenci vsevažno zmago v narodno - obrambnem boju. — Pri pomni se, da je občini Kog dovoljen priziv na ministrstvo notranjih zadev. — B.

Gradec. Društvo »Domovina« priredi dne 19. julija vrtno veselico v prid družbi sv. C. in M. z bogatim sporedom. Veselica se vrši na vrtu gosp. Glanzerja. Klosterwiesgasse št. 5 »Zur Weinhecke« in to ob vsakem vremenu. Ker je čisti dobiček namenjen šolski družbi, se preplačila hvaležno sprejemajo. Vstopnina je 30 vin. v predprodaji, pri blagajni 40 v. Vabimo vsa tukajšnja narodna društva, da nas posetijo, vabimo vse Slovence, ki agitirajo za našo šolsko družbo, ki je edina v moči varovati našo deco pred grabežljivim tujcem. Pridite, podpirajte družbo sv. C. in M., ker ako se je bomo spominjali mi in jo podpirali, nam bo ona stotero povrnila. Za zabavo bo vsakomur dovolj priskrbljeno in mi bomo imeli nekaj veselih uric v ožjem krogu.

Koroško.

Otroci — požigalci. Na travniku posestnika Jožefa Kramerja pri Gospe sveti stoji velika shramba sena. Dne 11. julija je izbruhnil tamkaj ogenj in ker je bilo suho vreme, je v par trenutkih bila vsa shramba v ognju. Zgorelo je 150 metrske stotove sena. Gašenje je bilo v sled suhega vremena nemogoče in je bila nevarnost, da se vžgo tudi v bližini stoječa poslopja. V trenutku, ko je ognju. Zgorelo je 150 metrske stotove sena, ki sta pobegnili od shrambe. Ko so ju potem prišli, sta otroka priznala, da sta zažgala. — Škoda znaša 1700 K, a je deloma krita z zavarovalnino 1050 K.

Vlomilec. Na Sedlu je vlomil dne 11. julija neznan tat v hišo posestnika Kristofa Bierkopfa, medtem ko so domači delali na polju. Tat je odnesel posestniku razno obleko, srebrno uro z verižico, skupaj v vrednosti 150 K, dekli Elizabeti Ledičevi pa 15 K denarja. Ko je izvršil tatvino, je odnesel ključke od vseh vrat. Osumljen je neki potujoči trgovski pomočnik, ki je ponudil nekemu krčmarju več ukradenih predmetov, da naj jih ta kupi. O tatu nimajo še nobenega sledu.

Drobne novice. Poskušeni samomor vojaka. Iz Rablja poročajo, da si je skušal neki vojak vzeti na Predilu življenje s tem, da si je pogljal v desno stran prsi več krogel. S tem se je zelo težko poškodoval in so ga prepeljali v bolnišnico v Rablju. Vzrok poskušene samomora ni znan. — Proti nara-vi. V Beljaku so aretirali ruskega podanika Mosko Krizimoviča in klerparja Hermana Müllerja iz Inomosta zaradi hudodelstva proti pravosti. Oddali so ju okrajnemu sodišču. — Nezgoda. Iz Železne kaplje poročajo, da je prišel tamonjni mizarski pomočnik Fran Weitschko pri delu z levo roko v neki stroj, pri čemur je zadobil smrtonosne poškodbe. Navihani sleparki. V Beljaku sta se pojavili dve sleparki, doma iz Kranja, po imenu Marija Kapič in Franciška Starel, ki sta skupno izvabili v več trgovinah blago in se izdajali za prekopovalki. Tudi sta izvabili pri več strankah pod pretvezo, da sta v denarni stiski, večje vsote denarja. Na ta način sta napravili škodo za približno 300 K, nato pa izginili. O zvitih sleparkah nimajo še nobenega sledu. — Nevarne čebele. V bližini Brež redi posestnik Sebastijan Graf piščance, a tudi čebele. Te dni pa so zrojile čebele in ker so jim bili mali piščanci na poti, so se zaletale vanje in jih pričele pikati. Vsled dobljenih pikov je poginilo 2 piščancev.

Primorsko.

Imenovanje. Konceptna praktika pri pomorski vladi v Trstu dr. Aleksander Primožič in dr. Pavel Klodič vit. Sabladski sta imenovana za koncipista.

Iz Divace. Podružnica Z. J. Ž. v Divaci priredi dne 9. avgusta vrtno veselico pri g. Dolničarju na postaji. Sodelovalo bode pevsko društvo Z. J. Ž. iz Trsta in godba Narodne Delavske Organizacije iz Trsta. Posebna vabila se ne bodo pošiljala.

Hudi »Piccolo«. »Piccolo« se še vedno ne more pomiriti zaradi premeščenja eksekutive jugoslovanske socialne demokracije iz Ljubljane v Trst. V predvčerajšnji številki se radi te stvari zopet razgreva, čeprav je to zelo čudno. Vsakdo vendar ve, da se ta dogodek tiče bolj slovenske narodne stranke v Trstu, kakor pa Italijanov, posebno še, ko je »Lavoratore« izrecno poudarjal, da je ta izprememba naperjena proti Sloven-cem, kar je pač jasno razvidno iz delovanja jugoslovanske socialne demokracije. Je pač »Piccolo« v strahu pred socialno demokracijo zato, ker ima ime »jugoslovanska«. Zlasti bole »Piccolo« izjave »Lavoratore«, da je Trst res glavno mesto avstrijskega Italijanstva, da pa je tudi obnem največje središče Jugoslovancev v Avstriji. Pri tem, ko obe »Piccolo« to izjavo italijanskega socialno - demokratičnega glasila na veliki zvon, pa je povedalo njemu neljubo resnico. Konstatiral je namreč, da je zaledje Trsta izključno slovansko in je s tem sam sebe udaril po zobeh, ker je iz te izjave pač razvidno, da je krič o umetni importaciji slovanskega življa v Trst naravnost smešen in je tudi priznal, da je slovansko naraščanje v tem mestu popolnoma naraven proces!

Velik požar v Pulju. Predvčerajšnjim okoli 6. zvečer je izbruhnil v parni palnici c. kr. vojne mornarice velik požar, ki je uničil celo poslopje z izjemo parnega kotla. Ogenj se je zelo hiro razširil, ker je stavba večinoma iz lesa in je bila v trenutku vsa v ognju. Gasilci, tako vojaški kakor mestni, so se morali omejiti na lokaliziranje ognja, ker je bila nevarnost, da se ne vnamejo tudi sosednja poslopja. Škoda je ogromna. Pred kratkim so opremili parno palnico z novim pohištvo za približno 60.000 K. Koliko znaša škoda na perilu, še ni znano, vendar bo morala palnica plačati tudi za zgorelo perilo ogromno vsoto.

Drobne novice. Požar. Predvčerajšnjem dopoldne je jelo nenadoma goreti v stanovanju krojača Henrika Bernardisa v Trstu. Poklicana požarna bramba je kmalu pogasila ogenj, ki je napravil za kakih 1000 K škodo na pohištvo in obleki. Krojač je bil proti ognju zavarovan. — Najden utopljenec. V bližini Barkovelj so našli v morju truplo približno 30letnega možkega. Truplo je moralo biti v morju že kakih 6 ali 7 dni. Njegovo identiteto še niso mogli dognati. Truplo so prepe-ljali v mrtvašnico k Sv. Justu. — Poizkušeni samomor. V svojem stanovanju v Trstu je izpil v samomorilnem namenu 30letni privatni uradnik Ruggero Lukman 150 gr. terpentina. Poklicani zdravnik je nesrečnega izpral želodec in ga dal nato odpeljati v opazovalnico. — Prijet »tat«. Predsnočnem okoli 7. zvečer je v Trstu na Kolodvorski cesti bil jako zabaven prizor. Neki človek je tekel za drugim in kričal: »držite tatu!« Končno je res ujel privatni uradnik Bazilij Košir onega do-zdevnega tatu in ga oddal policiji, ki ga je aretirala. Zanimivo pa je, da se okradeni ni zglasil in da je hitro izginil, ko so »tatu« aretirali. — Po-skušeni samomor. V Pulju je izpila v samomorilnem namenu pos-sestnica Eufemia Zatella raztopino hiper-mangana in fosforja. Sorodniki so še pravočasno opazili čin in jo dali prepeljati v bolnico, kjer so ji iz-prali želodec. Vzrok poizkušene samomora ni znan. — Ogenj v tr-govini. V Pulju je pričelo pred-včerajšnjem okoli 8. ure zvečer go-reti v skladišču drogerije Matlich. Nabralo se je mnogo občinstva. Ogenj poslopja ni poškodoval. Škoda na blagu pa je ogromna, a se še ni mogla preценiti. Kako je nastal ogenj, se še ne ve.

Dnevne vesti.

+ Cesar proti političnim špekulacijam s sarajevsko tragedijo. Torkova večerna »Zeit« objavlja jako značilen dopis iz Budimpešte, v katerem pravi: Tukajšnji merodajni krogi so dobili zanesljiva poročila iz Išla, ki zelo ugodno poročajo o cesarjevem zdravju, ki so pa tudi politično kar najbolj interesantna. Cesar je srečno preстал razburjenje in štr-pace zadnjih tednov, je telesno čvrst in duševno svež ter zasleduje politič-

ne dogodke z največjo napetostjo. S številnimi državniki, ki so bili v zadnjih dneh pri monarhu v avdijenci, je cesar govoril o političnih zadevah, posebno o zunanji krizi, vedno pa je izrazil upanje, da bo mogoča mirna rešitev. O smrti ruskega poslanika Hartviga v Beogradu, ki se je zgodila na tako tragičen način, kakor tudi mirnem delu na Balkanu se je izrazil monarh in vedno je pokazal, da natančno pozna celo najmanjše podrobnosti, vedno je izrazil željo, naj strasti v nobeni smeri ne prekipevajo. O govoru ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisze o politični plati atentata v Sarajevu se je cesar priznalno izrazil; posebno je odobral izvajanja ogrskega premijera, da se ne sme nikdar pripustiti, da bi zaradi zločinov posameznikov trpel ves narod, ravnotako tudi enunciacije, ki se tičejo brezobzirne ugonobitve vseh velikosrbskih stremeljenj v monarhiji. Monarh pa je obsodil vse one, ki izkoriščajo pieteto kot pretvezo, da delajo politične kupčije, in nositelji krone je ostro obsodil posamezne dogodke na Dunaju in v Zagrebu. Sploh je cesar, kakor vedno, nasprotnik vseh pocestnih škandalov, in seveda tudi poskušene in izvršene pustošenja, ki zelo škodujejo ugledu monarhije v inozemstvu, kar je pri sedanjih zunanji krizi še enkrat bolj obžalovanja in obsodbe vredno. Energične odredbe proti kraljevinu Srbiji, je, kakor se vidi, monarh na stališču, da se morajo preprečiti vse nepotrebne provokacije. Kaj pravik temu deželni glavar vojvodine Kranjske dr. Ivan Susteršič?

+ Potuhnil bi se radi! Menda je klerikalcem že žal, da so priredili znani shod v »Unionu«, kajti to stoji, da jim ni nič koristil, pač pa vzbudil nova nasprotja proti njim in celo v lastni stranki. Da, prav ta shod je pokazal, da so v klerikalni stranki vendar še močje, ki se čutijo Slovane in obsojajo z najostrejšimi besedami, da je Susteršič v svojem govoru sramotil in napadal ves srbski narod, obetal »takozvanim bratom«, da jim bodo slovenski fantje črepinje razbili ter hujškal na vojsko proti Srbiji. Ravno velika nevolja, ki je v klerikalni inteligenci zavladala z novo silo proti dr. Susteršiču, je povod, da se »Slovenec« nekako umiva in da bi rad utajil pravi značaj in namen Susteršičevega govora. Polemizirajo proti članku župana dr. Tavčarja, se je »Slovenec« skrbno ognil bistvu tega članka in čveka samo o drugih stvareh. Tako pravi, da se na shodu v »Unionu« ni nihče dotaknil narodno - napredne stranke. Kaj mar ni dr. Susteršič dolžil svobodomiselnih stranke, da so krive atentata, kaj ni nedolžnega komplimenta poslanca dr. Novaka povodom Obradovičeve slavnosti izkoristil za brezobrazno hujškanje proti narodno - napredni stranki? In kaka budalost je »Slovenčeva« trditev, da liberalci niso mogli prenesti velečastne manifestacije patrijotizma. Poznamo klerikalni patrijotizem, posebno sijajno se je izkazal ob zadnji težki bolezni cesarjevi, ko so klerikalci delali prave zarote proti sedanjemu prestolonasledniku Karlu Franc Jožefu. Na shodu v »Unionu« je bil patrijotičen del postarska stvar, glavno pa je bilo sumničanje svobodomiselnih strank in specijelno narodno - napredne stranke, hujškanje proti celemu srbskemu narodu, ki vendar ne more biti odgovoren za dejanja nekaterih posameznikov, hujškanje na vojsko zoper Srbijo, dasi njena krivda nikakor ni dokazana in ubijanje tiste jugoslovanske misli, za katero so se klerikalci sami najbolj vneli in jo sami najbolj razširili. To početje, to hujškanje, to ubijanje vzvišene ideje, v kateri je spas slovenstva in ki ni v nobenem navzkrižju z avstrijsko državno milijo je provzročilo očiten odpor pri nas in tudi skril, a zato nič manj odločen odpor pri klerikalni inteligenci, kar je je res narodno. Susteršič je hotel iz atentata kovati političen kapital in če je mislil, da more to storiti s patrijotično manifestacijo, bi mu nihče ne bil ugovarjal. Toda Susteršič najbrže ve, da se samo patrijotične manifestacije navadno slabo honorirajo in zato je šel dalje in je poleg patrijotične manifestacije vpriporil še drugo; gonjo proti političnim nasprotnikom, gonjo proti vsemu srbskemu narodu, gonjo proti Srbiji povrh je pa še posušil ubiti jugoslovansko misel. In tako početje naj bi ostalo brez odpora? Tako daleč pa še dolgo nismo!

+ Klerikalci in cesar. Piše se nam: Da, resnica je, ravno kranjski klerikalci so v zadnjih letih že popolnoma pozabili, da vlada našo državo že cesar Fran Jožef. Videli so samo prestolonaslednika. Kako daleč je to šlo, zato je na razpolaganje

zelo značilen dokaz. Povsod na svetu je navada, da poroča, pratika vsako leto tudi kaj o cesarju in njegovi rodovini, samo v družinski pratiki, ki jo izdaja »Katoliška tiskarna«, ali tako, 14 let izhaja ta pratika, pa samo v letu 1909. je nekaj o cesarju, v vseh drugih letnikih od 1906 do 1914 pa niso klerikalci nikoli imeli niti najmanjšega prostora za našega cesarja. Za japonske generale in za nemške poslanca so pa imeli dosti prostora. To je jako značilno, ker pride ravno pratika največ v roke takim ljudem, ki nikoli ne vidijo nobenega časopisa. Opozorjam na to, ker se mi že gabi ta hinavščina, ki jo uganjajo klerikalci.

+ Novi prestolonaslednik. V Olomucu izhajajoči »Selski Listy« prinašajo karakteristiko novega prestolonaslednika. V tem članku pravijo, da je prestolonaslednik v svoji rodovini bolj Francoz, kakor Nemec, ker je njegov materni jezik francoščina in ne nemščina in ker je njegova soproga francoskega rodu. Nadvojvoda je najbolj naklonjen konservativnemu plemstvu. Po svoji soprogini nadvojvodinji Ziti je v svaštvi z grofovsko in vojvodsko rodovino Beaufort. Prav sedanjí grof Henrik Beaufort, ki je stal na čelu zaradi pogreba Frana Ferdinanda demonstrirajoče aristokracije in ki ji je v svaštvi tudi s knezi Lobkovič in grofi Sylva - Tarouca je zadovolj v zadnjem času vodilno mesto v konservativnem plemstvu. Po pogrebu nadvojvode Frana Ferdinanda je imela visoka aristokracija pod vodstvom grofa Beauforta sestanek, na katerem si je prisegala, da bo delala za enotno veliko Avstrijo s popolnoma ravnopravnimi narodi. Videti je torej, pravijo »Selski Listy«, da se konservativna aristokracija ne bo umaknila takimenovani ustavoverni.

+ Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem je imel v ponedeljek, dne 13. julija svojo 10. plenarno sejo. Ta seja je bila radi tega značilna, ker se je vsaj enkrat od strani predsedstva odkrito povedalo, da zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem ni zavod, ki bi bili njega dobrot deležni vsi obrtniki na Kranjskem, marveč deležni dobrot naj bodo le tisti obrtniki, ki so pristajali stranke, h kateri pripada predsednik in večina članov kuratorija, ki jih imenuje naš slavni deželni odbor. Po nad vse dolgotrajnem poročilu predsednika in poročilu ravnatelja o prireditvi tečajev se je oglašil k besedi zastopnik trgovske in obrtne zbornice g. Engelbert Franchetti ter je grajal, da zavod ni pravočasno skrbel zato, da bi dobil za posamezne stroke dobre strokovne učitelje, zlasti za tečaj krojačič, ter je predlagal, da naj zavod v prvi vrsti skrbi za to, da pusti posamezne obrtnike izobraziti, da bodo lahko z uspehom poučevali pri tečajih, ki jih zavod prireja. Dogodilo se je, da udeležence tečaja za krojačice niso dobile tistega pouka, ki so ga pričakovali in da je bil s prireditvijo takih tečajev izgubljen denar in čas. Kljub temu, da je predsednik zavoda g. Kregar pritril izvajanju g. Franchettija, je čutil ravnatelj zavoda g. Remic potrebo, da je besede g. Franchettija obrnil čisto drugače, češ, da je g. Franchetti žalil in očital vsem predavateljem tečajev, ki jih pošilja večkrat tudi ministrstvo, da niso svojo nalogo z uspehom izvršili, in očital je g. Franchettiju nekorektnost in netaknost. Po našem mnenju, se gospod ravnatelj sploh nima vtikati in reagirati v razpravo članov kuratorija, še manj pa besede govornikov zlobno obračati. Gospod ravnatelj je nastavljen uradnik zavoda in je njegova dolžnost, dajati članom kuratorija le pojasnila in navodila, reagirati na izvajanje posameznih članov kuratorija pa ne spada v njegov delokrog; za to je tukaj predsednik zavoda. Predloga g. Franchettija, da naj zavod da izobraziti nekaj obrtnikov, ki bi potem poučevali v tečajih, ni g. predsednik niti hotel dati na glasovanje, češ, da se je kuratorij že v vprašanju bavi. Stori pa le ni nič drugega, kakor, da je poslal svojega sedanjega podpredsednika g. Ložarja na svoje stroške v Stuttgart v neki višji krojaški tečaj in da sedaj baje g. Ložar z velikanskim uspehom poučuje v raznih krojaških tečajih in da ima že celo kopo priznanih pisem. Še lepše je pa bilo pri točki raznoterosti. G. Franchetti je vprašal g. predsednika, kakaj zavod kljub sklepu kuratorija, svoje dopise in razglase ne določila za objavo »Obrtnemu Vestniku«. Nikdo izmed navzočih ni pričakoval takega odgovora, kakor ga je podal g. predsednik Kregar. Najprvo se je izgovarjal, da mu ni znano, kje da se nahaja uredništvo »Obrtnega Vestnika« kljub temu, da stoji v vsaki številki »Vestnika« tiskano in kljub temu, da se nahaja ravno nasproti zavoda samega. Temu izgovoru se

je seveda vse smejalo, smejalo se pa ni nadaljnjemu izvajanju g. predsednika, ki je izjavil, da tudi radi tega ne, ker je izdajatelj in odgovorni urednik »Obrtnega Vestnika« gospod Engelbert Franchetti član naprednega kluba občinskih svetnikov in svetnikov trgovske in obrtne zbornice. Izjavil je, da je izdajatelj in odgovorni urednik »Obrtnega Vestnika« g. Franchetti tako blizo stoječ onim časopisom, ki blatijo predsedstvo kuratorija zavoda za pospeševanje obrti. (Opomba: Ta je pa lepa, zdaj naj bo že g. Franchetti odgovoren za vsako notico, ki jo prinese »Slovenski Narod«!) Torej zavod svojih dopisov ne objavlja v »Obrtnem Vestniku« iz političnih ozir, ne pa iz stvarnih. Ta izjava nam zastoduje. Torej zavod, ki životari poleg subvencije deželnega odbora tudi od subvencije c. kr. ministrstva, subvencije občinskega sveta ljubljanskega in Kranjske trgovske zbornice, se postavlja v službo politične stranke in ne objavlja svojih dopisov in razglasov v edino obstoječem glasilu obrtnikov na Kranjskem radi tega, ker je njega izdajatelj in odgovorni urednik naprednega mišljenja. Vprašamo c. kr. ministrstvo za javna dela, ali daje zavodu za pospeševanje obrti na Kranjskem radi tega izdatno podporo, ker je predsednik zavoda pristal S. L. S. ali radi tega, da se obrtništvo na Kranjskem pospešuje in izobražuje? Vprašamo občinski svet ljubljanski in Kranjsko trgovsko in obrtno zbornico, ali daje podporo le radi tega, da ima v kuratoriju svojega zastopnika ali radi tega, da si lahko zavod nepristransko razvija v prid slovenskega obrtništva? Opazili smo že pogostokrat, da to ni zavod za pospeševanje obrti, marveč zavod za pospeševanje klerikalizma in pridobivanja obrtnikov za S. L. S. Zastopniki naprednih korporacij so večini tega zavoda trn v peti in pripetili so se že slučaj, ko so razni Kregarji in Ložarji naše ljudi zafkavali in žalili. Kako so pa naklonjeni naprednim članom kuratorija, se razvidi že iz tega, da so si izvolili klerikalce za predsednika, za podpredsednika, za blagajničarja in za računske preglednike. Prvotno je bil podpredsednik zastopnik trgovske in obrtne zbornice; ker so pa uvideli, da ima on več smisla in pojma o delovanju zavoda, kakor vsi klerikalni zastopniki, so hitro izvolili, da ne more biti član kuratorija, ki ni tudi član trgovske in obrtne zbornice, in odložiti je moral svoje mesto. Predlogi, ki pridejo od strani naprednih članov kuratorija, se z zvijačo in izgovori ne dajo na glasovanje. Vse to kaže, da hočejo biti sami med seboj in da jim je ne ljubo zastopstvo naprednih korporacij. Vse to se pa lahko zgodi. Saj lahko občinski svet ljubljanski in kranjska trgovska in obrtna zbornica tiste tisočake porabita na drug način v korist obrtnikov in obrtnih zadrug, ki bodo najbrže več zalegla, kakor pa subvencija zavodu. Glede subvencije c. kr. ministrstva za javna dela se bo pa dalo že še spregovoriti na pristojnem mestu. Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem bi moral biti nepristranski, in dokler bode služil le klerikalni stranki, se ga bodo napredni obrtniki izogibali, kakor se ga po večini že sedaj izogibajo. S tem člankom smo hoteli le naše obrtnike in širšo javnost opozoriti na čudno postopanje tega zavoda.

+ Nekdaj in sedaj — ali reminiscence na bivšo mestno policijo ljubljansko. Postopanje s slovenskimi dijaki v zadevi »Geheimbündelei« vzbujajo pri nas spomine na popolnoma podobno afero nemških dijakov, ki se je doigrala za časa župana Ivana Hribarja. Mestna policija izsledila je bila leta 1900., kakor smo tudi takrat poročali neko »Geheimbündelei«, v katero so bili zapleteni nemški srednješkolski dijaki, večinoma realci. Imeli so svoje tajno društvo, svoje tajne funkcije, svoje tajno korespondenco, svoj tajni lokal, svoje tajne denarne prispevke in svoje tajne cilje. Mestna policija je prizadeta zaslila in izvršila tudi hišne preiskave, pri katerih se je marsikaj našlo. In kaj mislite, ljudje božji, naredila je v nemških in vladnih krogih tako omalovaževana, bivša mestna policija ljubljanska? Morda dijake nesrečneže aretirala, jih vlačila po policijskih zaporih in končno izročila sodišču? Kaj še! Ta, baje tako pristranska mestna policija obvestila je šolska vodstva in izročila pač ves zaplenjeni oboje »materijal« c. kr. državnemu pravdniku, pustila je pa velike »hudodelce« na »prosti noži«. Tako je naredila slovenska policija pod »razvpičim« županom Hribarjem z nemškimi burši in spe! In popolnoma prav je imela. Postava je pač za vse enaka, za Slovence in za Nemce, in kar je enemu milo, je drugemu drago. Pri korektnem, objektivnem presojanju te »afer« nemških dijakov n' bilo prav nobenega novo-

da za aretacije in za izročitve, — dasi bi se bili prav lahko konstruirali predpogoji v to, če ne drugače, pa umetno, kar pa nikomur ni prišlo na misel. In tudi državni pravdnik se menda, če se prav spominjamo, ni nič kaj posebno ogreval za to zadevo, ker je bil pač prav umestnega mnenja, da gre za malenkost. Mi smo pa čutili potrebo, da smo javnosti pokazali, kako se je v zadevi enega in istega značaja postopalo v Ljubljani poprej, in tako se postopa sedaj. Kako pravi že stari Rimljan? »Si duo faciunt idem, non est idem.« V zahvalo za tako korektno in pravično postopanje napadle so »Deutsche Stimmen« v znanem besnem sovraštvu mestno policijo le-to in župana Hribarja. Čudno se nam le zdi, da sedaj pri preganjanju slovenskih dijakov in celo uršulinskih učenk nimajo toliko poguma in pravičnega čuta, izpregovoriti grajalne besede z ozirom na tako postopanje. Sicer se pa govori po mestu, da so na Dunaju gotovim osebam v tej zadevi že — odmignili!

+ Premocija. Gospod Jožko Munih iz Sv. Lucije ob Soči je bil včeraj dne 15. julija na vseučilišču v Gradcu promoviran za doktorja prava. — Čestitamo!

— Uradništvo mestnega magistrata je povodom poroke županove hčerke gospodične Pipe Tavčarjeve zbralo 65 K, kateri znesek je naklonilo dijaškemu podpornemu društvu »Domovini«.

— Završnica. Dne 25. t. m. pride 80 sluzateljev tehnične visoke šole na Dunaj gledat elektrarno na Završnici. Naj jim dr. Lampe pokaže tudi račune, da bodo videli, koliko ta elektrarna velja.

— Klasifikacijske nogometne tekme. Glede klasifikacijskih nogometnih tekem se je sklenila mala sprememba. V soboto tekmuje namreč dosedanjí zmagovalac rezerva »Ilirije« s prvim moštvom »Ilirije« in v nedeljo radi natančnejše določitve razmerja moči sobotni zmagovalac proti komb. »Olimpiji« in »Slovanu«. Že zadnje tekme so bile glasom izjav gledalcev mnogo lepše kot marsikatera s kakim vnanjim moštvom, in so pokazale, da ima ta šport pri nas že precej dobrega naraščaja, te tekme bodo pa gotovo še lepše in iz športnega stališča še zanimivejše. Zato priporočamo prav tolo občinstvu, da si jih ogleda, in to tem bolj, ker je vstopnina nizka, prebitek pa določen za športno spopolnitev naših moči pod vodstvom posebnega trenerja, ki pride že v soboto ali nedeljo iz Prage v Ljubljano. Tekme se vrše ob vsakem vremenu in se prično v soboto točno ob pol 7. uri, v nedeljo pa ob pol 6.

— Christofov učni zavod, na katerem je poučevalo razun vodje 5 učnih moči, med njimi 3 srednješkolski profesorji, eden jurist in ena učiteljica jezikov, je bil tudi v pretečenem šolskem letu prav dobro obiskovan ter so učni uspehi tega zavoda prav zadovoljivi. Gojenci in gojenke zavoda zapustili bodo šolo s spričevali, ki jim bodo omogočili nastop raznih služb v odvetniških in notarskih pisarnah, trgovskih kontorijih itd. Zlasti ima zavod na razpolago več spretnih stenografij in stenografov oziroma strojepiscev. Izmed letošnjih absolventov nastopili so že štirje prav ugodne službe. Zavod priporočamo kar najtopleje.

— Nočni nemir. Sredi mesta, na Sv. Jakoba trgu in tam okoli je bilo v soboto, v nedeljo in tudi sredi tako kričanje in vpitje, da ni mogel nihče spati in je bilo vse nevoljno. To tuljenje je prišlo že nekako v navado. Če zavpije kak dijaček zvečer v Tivoliju, v drevedu, kjer nikogar ne motijo, jih hitro vlečejo na policijo in jim prisode kar po pet kron kazni, za tuljenje na Sv. Jakoba trgu pa se državna policija nič ne zmeni.

— Tečaj za knjigovodstvo v Ljubljani, katerega je priredil tukajšnji Zavod za pospeševanje obrti, se zaključil v petek dne 17. t. m. ob 9. uri zvečer v prostorih slovenske trgovske šole.

Člani slov. gledališča prirede — dramatično komičen večer danes na Vrhniki, v petek v Borovnici, v soboto v Idriji, v nedeljo v Logatcu. V Idriji in Logatcu nastopi tudi gosp. Bukšek, prejšnji član slov. gledališča, sedaj angažovan pri operi v Osjeku. V Idriji in Logatcu bo pel Vilharjeve skladbe, s katerimi je žel v Hrvatske velike uspehe.

Požari. 13. t. m. je udarila strela v kozolec posestnika Antona Gregorčiča v Hrastnem, občina St. Rupert, ter ga užgala. Kozolec, ki je bil poln, je zgorel. Škoda znaša 3000 kron, zavarovalnina pa 1000 K. — Iz Litije poročajo: Pred par dnevi je zažgal triletni sin posestnika Valentina Goršeta v Dragošku gosposdarsko poslopje svojega očeta. Poslopje je pogorelo. Nadalje so zgoreli štiri voli in vse seno. Škoda znaša 5000 K. Gorše

ni bil zavarovan. — Pred kratkim je štiriletni Albin Pleško zažgal kozolec svojih staršev v Plešivici blizu Ljubljane. Otroek se je igral z vžigalicami. Kozolec, ki je bil poln sena je zgorel.

Smrtna nesreča. 9. t. m. je zlezal devetletni bajtarjev sin Janez Grdovič iz Koritnice na češnje ter padel ž nje. Padel je na špicast kol ter se tako poškodoval na vratu, da je drugi dan umrl.

Obesil se je. V Koroški Beli se je obesil tovarniški delavec Jernej Kocjanec baje vsled slabih gmotnih razmer.

Avtomobilna zveza Gorica-Postojna ima sedaj zopet nov poštni urad v Razdrtem, s katerim pa ni nobeden zadovoljen, ne avto-družba, niti potniki. Dokler se pride do poštne postaje, se obrača avto kakor na »ringelspil« in je mogoče, da se kdaj še kak nesreča pripeti. Zelo čudno se vidi tamošnjim občanom, kako višje oblasti to dopuščajo.

Potnik. Na svidenje! s temi besedami konča zanimivi igrokaz »Satanella«. Vse niti, ki se vlečejo iz klopčica dogodkov proti koncu končajo samo na videz in nehotne se zahteva nadaljevanje. In prišlo bo in videli bomo »Satanello« v II. in III. delu kakor nekdanj Zigmara. Zato naj ne zamudite nihče ogledati si ta prvi del. — Jutri specialni večer s koncertom vojaške godbe. Predvajala se bode krasna Nordisk drama »Udarec klavira« z Betty Nansen v glavni vlogi.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. V času od 5. do 11. t. m. se je rodilo 14 otrok, mrtvorjen je bil 1. Umrlo je 12 oseb, med njimi 10 domačinov; za jetiko sta umrla 2, od teh eden tujec, vsled mrtvoda je umrl eden. V zavodih je umrlo 5 oseb. Za tifuzom in za egiptovsko očesno boleznijo sta zbolela po eden, oba sta tuja in se nahajata v deželni bolnišnici. Vratice je nanznanjen en slučaj.

Semenj. Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 486 glav živine in sicer: 158 volov, 50 krav, 96 konj, 10 telet in 172 prašičev za rejo.

Odletel je včeraj popoldne mlad kanalček. Dotični, kamor se zaletel, naj ga blagovolji oddati proti nagradi Pred škofijo št. 18. II. nadstropje.

Društvena naznanila.

Telovadno društvo »Sokol I.« priredi v nedeljo, dne 19. julija celodnevno VII. javno telovadbo in ljudsko veselico na velikem senčnatem prostoru Kmetске posojilnice ob Dunajski cesti, nasproti kavarne »Evropa«. Dopoldne pričetek ob 8. uri, popoldne pričetek ob 3. uri. Pri veselici sodelujeta iz naklonjenosti br. pevski društvi »Slavec« in »Ljubljanski Zvon«. Dopoldne in zvečer se igrajo koncertni komadi. Godbo za proste vaje in veliko ljudsko veselico oskrbi pomnoženi orkester Sokola I. — 200 živih dobitkov, šotori za okrepčila, ples s posebno godbo, petje. Vstopnina: dopoldne 20 v, popoldne 60 v, sedeži obakrat še enkratna stopnina, Sokoli v kroju vstop prost, za otroke do 12. let se plača polovično. — Vstopnice se dobijo v predprodaji pri gđni. Jerici Dolencevi, bratu Gorupu (tvrška Gričar in Mejač), oba v Prešernovi ulici, in bratu Rozini (tvrška Samec).

»Sokol I.« ponovno opozarja na svojo nedeljsko javno telovadbo in veselico, ki se bo vršila na stavbišču Kmetске posojilnice na Dunajski cesti, nasproti kavarne Evrope. Telovadba bo letos nekaj izrednega, vsi posetniki bodo zadovoljni tako s telovadbo, kakor z veselico. Zlasti telovadba bo nudila obiskovalcem toliko izrednega užitka, nastopilo bo okrog 250 oseb, da bi bila dolžnost vsakega Sokola, pa tudi ostalega zavrednega občinstva, da poseti to prireditve. V nedeljo vsi na javno telovadbo »Sokola I.« — Na zdar!

Skušnja trobentaškega zbora župe Ljubljana I. se vrši danes (četrtek). Bratje se shajajo ob 8. uri pred Prešernom. Radi nedeljskega obhoda je polnoštevilna udeležba nujna.

Narodna Socijalna Zveza. Seja upravnega odbora se vrši v petek, 17. t. m., točno ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Ker je na dnevnem redu neka zelo važna točka, je nujno potrebna polnoštevilna udeležba.

Izpred sodišču.

Vojvodinja kranjska in razbiti lonci. Zopet je naše deželne gospodarje zadel hud udarec. Tu se ne da nič zavijati, nič prikrivati. Koliko je moralo pretrpeti prevzetnosti prepojeno samoljubje deželnega vojvode, ko je zvedel, da je s svojo trmo že drugi pogorel. Za nas je ta slučaj nekaj šolski vzgled, s katerim lahko dokazemo, kako klerikalci ljubijo kmeta in obrtnika, kako pa nepotreb-

nem zapravljajo denar davkoplačevalcev celo za stvar, ki bi sicer ne bila vredna počenega groša (čeprav veljajo razbiti lonci vendar le nekaj več) in s tako prevezeno trmo skušajo deželni gospodarji pri sodni oblasti izsiliti »pravico« po svojem »katalogu«. Slučaj sam je priprost in nam je v podrobnostih že znan. V ložje razumevanje razsodbe pred drugo instanco in ker bodo klerikalci te razbite lonce vsilili po sedanjem porazu še tja na Dunaj na najvišjo instanco, oživimo le nekatere glavne točke iz tega dogodka. Lani junija se je dr. Lampe v spremstvu vozil v deželnem avtomobilu po državni cesti Novo mesto-Kostanjevica. Avtomobil je vodil tisti znani šofer, ki je bil radi neprevidne vožnje že tolikokrat kaznovan, ki kmetom tu in tam povzroči krave, prevrača vozove v jarke i. dr. Struški klanec je bil že od nekdaj razpvit. Sam gozd, precejšnji strmi klanec, so preložili in ga razdelili na pet ostrih ovinkov, ki ne delajo posebne reklame zgraditelju. Na obe strani prepadi, nič se ne vidi naprej, nobenega odmeva. Deželni avtomobil namesto, da bi bil baš na tem opasnem kraju spoštoval postavne predpise za avtomobilno vožnjo ter vozil samo z brzino 6 km na uro, je v svoji prevzetnosti in hoteč se pokazati: mi smo mi, vozil z naglostjo 35 km; to je šofer sam priznal. Dr. Lampe, ta veliki prijatelj kmeta, se na svojem mehlem sedežu ni nič brigal, da bi avtomobil na teh klanecih lahko srečal kak nasproti vozeč voz. Kar naprej so dirjali, brez signalov. In zdaj se je zgodilo, kar se je pod temi razmerami moralo zgoditi: Nasproti pride voz, naložen z lonci lončarja Veneta iz Sv. Križa pri Kostanjevici. Voznik maha z roko pred splašanimi konji, naj avtomobil za božjo voljo ustavi. Nič, avtomobil vozi naprej in še le, ko vidi, da bo nesreča neizogibna, se ustavi kratko pred vozom. Šofer pa ni ustavil tudi motorja, kojega ropot je konje še bolj preplašil. Konji potegnejo nazaj, voz s posodo vred zdrči po strmini navzdol. Kaj zdaj? Škoda, za uboga lončarja občutna škoda, je tu. Kako bo deželni finančni minister pokazal svojo plemenito srce do vsled njegove krivde poškodovanega? Najprvo se gospod minister za storjeno škodo ni brigal. Odpeljal se je naprej. Se le nazaj vozeč se je blagovolil domisliti, da je treba škodo povrniti. Seže v žep, stisne lončarju nekaj v roke, češ, naj o stvari molči, da ne pride — v časopisje. Mislimo, da je lončar dal samo 10 K. Ko je lončar ugotovil svojo škodo, je prosil deželni odbor, naj mu jo z lepa poravnava. A ljudomili, za kmeta in obrtnika vneti deželni odbor niti odgovora ni dal na to prošnjo. Kaj je lončarju drugega preostalo, vložil je tožbo. Še le meseca oktobra, ko je bila situacija na licu mesta vsled odpadlega lista itd. že izpremenjena, se je vršila sodna komisija. Dr. Lampe je med drugim seboj privlekel izvedenca, ki je znan kot agent Puchove tovarne avtomobilov. Dr. Lampe je kot pričča zaslišan izpovedal tako prepričevalno, da mu na podlagi nasprotnih prič in dejanskih okoliščin že prvi sodnik ni mogel preveč zaupati. Ugotovilo se je, da šofer pred ovinkom ni dal svarilnega znamenja, da na prošnjo voznika tudi ni ustavil avtomobila in ne potem tudi motorja. Drugo nas toliko ne zanima. Pač pa to-le: Ob času obravnave na licu mesta so kmetje vozili liste iz struške hoste. Njihovi konji so se takoj splašili pred avtomobilom, ki je v dokazovanje vozil ob ovinku, da se sodnik prepriča, kako se tam vozi. Kmetje so kleli in dr. Lampetu povedali v obraz, da to ne gre, da bi deželni gospodje s svojimi vozniki povzročali kmetom nesreče na cesti (ki so jo kmetje plačali, deželni gospodje pa še ne). Na podlagi te in poznejše obravnave pred novomeškim okrajnim sodiščem je bil dr. Susteršič kot reprezentant dežele kranjske obsojen v povračilo odškodnine za razbite lonce v znesku blizu 200 K in seveda na stroške, ki so že tokrat znašali blizu 1000 kron. Da bo javnost še bolj spoznala, da hočejo s posredovalnimi uradi kmeta obvarovati nepotrebnih stroškov, v resnici mar za mirne sprave, pribijemo še to: Oškodovani lončar je še tekom pravde deželnemu odboru ponudil poravnavo. Toda krščanski deželni odbor je ta predlog zavrnil. Pravdajmo se, so delali gospodje, magari do Dunaja! In to se bo tudi zgodilo. Rekurz na okrajno sodišče kot prizivno instanco je pogorel. Zastopnik deželne glavarja dr. Žitek se je sicer v obširnem vteteljevanju trudil, dokazati nekrižno, dočim se je zastopnik tožitelja dr. Slanc na kratko omejeval na razloge prvega sodnika, ki si je celo stvar na licu mesta ogledal. Prizivno sodišče se je tudi v svoji razsodbi opiralo na razloge prve instanze in priziv zavrnilo. In zdaj bodo te razbite lonce ne-

sli še na cesarski Dunaj, disto brez brige, če bo ta bagatela našo deželo stala kakih 2000 kron. Pa recimo tudi, da je dežela zavarovana proti takim neizglednim in njihovim posledicam, moralno vsaj je pa vendar vodstvo deželne uprave odškodovano, ako svojim sodeželanom nasproti riskira čez 1000 K stroškov za škodo, ki bi se bila zlepa dala, morda s 150 K spraviti s sveta.

Razne stvari.

* **Višinski rekord v aviatiki.** Iz Lipskega poročajo: Šef-pilot nemške tovarne za zrakoplove Oelerich je predvčerajšnjim poletel 7500 metrov visoko. * **Nesreča na morju.** Iz Arhangeljskega poročajo: Trgovska ladja »Ivan Bogoslav« se je v Tana Fjord ob norveški obali potopila. Lastnik ladje, njegova žena in vse moštvo je utonilo. * **Štirje hrvaški delavci umorili tovariša.** Iz Issena ob Rukri poročajo: V Schwerte so bili aretirani štirje hrvaški delavci, ker so meseca februarja l. 1912. umorili nekega nemškega delavca.

* **Sufragetke.** Iz Londona poročajo: Sufragetke so včeraj napadle državnega tajnika za Škotsko lorda Mac Kinnona Wooda, ko je prišel iz svoje palače ter ga preteple s pasjimi biči. Dve sufragetki so aretirali.

* **Pred očmi svoje ljubice se je ustrelil.** Iz Solnograda poročajo: 27-letni natakak tukajšnjega park - hotela Franc Baumgartner se je pred očmi svoje ljubice ustrelil, ker ga je ta zapustila.

* **Avtomobili v Franciji** so jako priljubljeno in razširjeno prometno sredstvo. Koncem junija 1913 je bilo na francoskem 90.859 avtomobilov v prometu. A od tega časa je pa njih število narastlo tako, da že služi danes čez 100.000 avtomobilov francoskemu javnemu prometu.

* **Umor Rasputina.** K umoru ruskega »svetnika« Rasputina poročajo: Kmetica Guseva je baje izpovedala, da že več mesecev zasleduje Rasputina, da ga po naročilu menihi Iliodorja kot antikrista umori. Mislila je, da s tem napravi dobro delo. Morila se je poizkusila po atentatu zastrupiti, pa so jistekleničico s strupom izbili iz rok.

* **Zgodovina sladkorja.** Pravijo, da izraz sladkor izhaja iz arabske besede »seccar« in da so cukar prinesli arabški Mohamedanci v Evropo. Sladkor so najprej pridelovali v Perziji, od tam se je razširil po Arabiji. Od tukaj se je prenesla kultura tega trsta na Ciper, Rodus, Egipt in Sicilijo. V Španiji se je razvila produkcija v 11. stoletju. Amerika je dobila cukrov trst še le od Kolumba.

* **Kraval v zagrebškem občinskem svetu.** Iz Zagreba poročajo: V včerajšnji seji občinskega sveta je zopet zanteval občinski svetnik Hrustić, naj župan odloži svoj srbski red. Pri tem je prišlo do hrupa, da so morali sejo prekiniti. Ko je bila seja zopet otvorena, je župan izjavil, da ni nikdar dobil srbskega reda, da ga ni nikdar kralj Peter sprejel v avdienci in da on tudi ni nikdar prosil za avdienco.

* **Izpuščena urednika.** Iz Zagreba poročajo: Izpuščen je bil iz zapora voditelj socialnodemokratske stranke in urednik Demetrovič, ki je bil pred par dnevi aretiran, ker je bil na sumu, da je podpiral na begu tudi aretiranega urednika Bornemissa po atentatu dijaka Jukića na bivšega komisarja Čuvaja. Sodni dvor ni namreč potrdil preiskovalnega zapora. Drugo poročilo pa pravi, da so Demetroviča za deset let izgnali iz Zagreba.

* **„Govoreče“ rokavice za gluhoneme.** Na originalno misel so prišli na Angleškem, da omogočijo občevanje za gluhoneme. Leslie Callhard v St. Albansu predlaga namreč, naj se za gluhoneme napravijo rokavice, na katerih naj bi bila napisana abeceda. Razgovor z gluhonemim ali normalnim ljudmi bi se vršil na ta način, da bi s prstom kazalo na posamezne črke, iz katerih bi se potem zlagale besede.

* **Samomori v nemški armadi.** Socialistični poslanec Pinkau trdi, da se v Avstro-Ogrski izvrši največ vojaških samomorov, nato sledi Nemčija. Od l. 1870. do l. 1911. je bilo v nemških vojašnicah izvršenih 10.315 samomorov in 265 samomorilnih poskusov. Na leto izvrši v Nemčiji 240 do 260 vojakov samomor in 50 do 90 samomorilne poskuse. Največ samomorov je v Wirtemberskem. Procentualno je v nemški armadi mnogo več samomorov, nego med civilnimi osebami.

* **Čuden spomenik so postavili avtorji dobro znane knjige „Praktična kuharica“, Henrieti Davidisov v njenem rodnem kraju Wengerju.** Pri zgradbi nove železniške proge so morali podreti župnišče, v katerem je Davidisova s svojo materjo, vdovo po pastirju Davidisu stanovala. Na predlog pastorja Behrensa v Wengerju je dovolila železniška uprava, da se ožnjišče podrežna župnišča pri katerem je Henrieta sestavljala svoje znamenite

recepte, vzida v zid poleg malega tu-nela, ki so ga otvorili tam, kjer je stalo župnišče.

* **Turško časnikiarstvo.** Pred kratkim je sklical predsednik »School of Journalists« kolumbijske visoke šole v Novem Yorku skupno s B. Bedrossianom, znanim ameriškim časnikiarjem, anketo o turškem časnikiarstvu. Rezultat je bil objavljen v nekaterih ameriških listih. V Carigradu izhaja 11 turških dnevnikov, od katerih je najvplivnejši »Sabah« (Jutro), ki ima 20.000 naročnikov, in »Tanin« (Odmev) s 15.000 naročniki. Potem so še sledeči dnevnik: »Alendar« (Zastavonoša) s 8000 naročniki, »Jeni Gazeta« (Novi list) s 10.000, »Hikmet« (Modrost) s 3000, »Ikdam« (Napredek) s 18.000, »Tasvir-i-Eskiar« (Zrcalo modrosti) s 10.000, »Tansimat« (Reformacija) s 4000, »Ehham« (Razum) s 3000, »Terdziman-i-Haikikat« (Tolmač modrosti) s 8000 naročniki. Razen tega izhaja v Carigradu šest grških dnevnikov, ki imajo 5000—15.000 izvodov, nadalje sedem armenskih časopisov. V Carigradu izhajajo razen tega štirje francoski dnevnik, en angleško-francoski in en nemško-francoski dnevnik. Posebnost carigradskih dnevnikov je ta, da časopisi, ki zastopajo vsi politične stranke, čestokrat menjajo svoja imena. Periodična literatura je v Carigradu zelo bogata, s čemer pa še ni rečeno, da je vsa ta literatura kaj vredna. Vseh časopisov je v Carigradu okoli 70. V turških provincah izhaja kakih sto časopisov v najrazličnejših jezikih in dialektih, toda le malo jih izhaja dnevno.

* **Kako postane človek na Kitajskem žurnalist?** Iz Pariza poročajo: Lu - tseng - čiang, ministra in poslanika kitajske republike, je predsednik nebeške države poveril, da izroči predsedniku Poincaréju najvišji kitajski red. Lu - tseng - čiang je inteligenten in izobražen mož. Pred par dnevi se je razgovarjal, kakor poroča »Echo de Paris«, z francoskim ministrskim predsednikom M. Vivianijem. Oba državnika sta govorila o tisku. Kitajec se je čudil, kako neomejeno, neverjetno svobodo življa francosko časopisje. Pravil je: »Pri nas na Kitajskem, v naši novi republiki, nima žurnalistika nobenih pravic in nobene svobode. Uredniki, od prvega do zadnjega, so podvrženi ponižujočemu policijskemu nadzorstvu. Vsak urednik se mora oglasiti v državnem tiskovnem uradu, ki ima natančen seznam vseh žurnalistov, njihovo ime, starost, rodni kraj, dohodek in panogo dela. Dokler Kitajec ni star trideset let, se ne sme posvetiti žurnalistiki. Noben kitajski urednik ne sme napisati niti ene besede: če so mu trajno ali začasno odvzete državljanske pravice, če služi pri vojakih, če je državni uradnik ali sodnik. Predno se kandidat žurnalistike posveti temu poklicu, mora dobiti od državnega urada predložiti zdravniško izpričevalo, da ni niti nervozen, ni drugače duševno bolan in da ni epileptičen. Potem še le dobi od vlade uradno dovoljenje, obenem pa debelo knjigo predpisov. Kitajska republikanska vlada natančno predpiše bodočemu žurnalistu, kaj sme in česar ne sme. Večina tega je, česar ne sme. Tako se n. pr. v nikakoršni obliki ne sme dotikati vladnega delovanja, ne sme govoriti o diplomaciji in diplomatih, ne sme pisati o javnih ali privatnih zadevah visoko postavljenih oseb in se sploh ne sme brigati za stvari, ki ga nič ne brigajo. Kakor se vidi, se kitajski žurnalistiki še nekoliko hujeje godi nego naša. Če se kitajski gospod kolega ne obnaša po predpisih, navedenih v omenjeni knjigi, potem napravi kitajska vlada z njimi krutek proces: brez dolgega premišljevanja jih zapre. Zgodi se, da marsikateri, ki prebere vse predpise, izgubi veselje do žurnalistike ter prekliče svoj pri-glas.

Telefonska in brzojavna poročila.

Mirno presojanje položaja.

Dunaj, 16. julija. Med tem ko je Tiszov včerajšnji govor na Dunaju izval veliko vznemirjenje, presoja današnji jutranji in zlasti tudi oficiozni listi položaj povsem mirno ter svarijo pred vsakim pretiranim komentiranjem Tiszovega govora. Listi polagajo važnost samo na Tiszove besede, da je treba ohraniti mir ter stavijo vse njegove druge izjave v ožadje, zlasti izjavo, da bi bila vojna ultima ratio. Pod vtiskom tega komentarja je pričela tudi borza z mirnim razpoloženjem.

Ustavljena policijska preiskava.

Dunaj, 16. julija. Policija je ustavila vsako nadaljno preiskavo proti jugoslovanskemu društvu »Edinost« ter vrnila društvu vse konfiscirane spise in vso korespondenco.

Razredna loterija.

Dunaj, 16. julija. Pri današnjem žrebanju so dobile 90.000 K št. 33.372,

45.000 K št. 2336, 30.000 K št. 18.655, po 10.000 K št. 33.959 in 89.130, po 5000 K št. 13.885, 46.828, 153.318, po 2000 K št. 21.209, 27.748, 31.063, 41.037, 50.483, 59.162, 69.483, 75.932, 78.461, 90.916, 91.144, 91.872, 92.760, 111.241, 122.329, 123.764, 129.870, 140.690 in 159.901.

Žrtve borze.

Dunaj, 16. julija. Zadnji dogodki na borzi so zahtevali prvo žrtev! Viljem Abeles, borzni komisar neke dunajske borzne trdnice se je ponoči zastrupil.

Dogodki v Opavi.

Opava, 16. julija. Vsi listi, nemški in češki, so bili včeraj zopet konfiscirani. V neki češki tovarni za stroje so odpustili vse nemške delavce. Nemci so nato razbili nekaj oken na tovarni.

Jugoslovanska narodna vprašanja.

Budimpešta, 16. julija. Ban Skerlec je dospel sem ter konferira s Tiszom baje o jugoslovanskih narodnostnih vprašanjih.

Burian.

Budimpešta, 16. julija. Grof Tisza je naročil »Budimpeštanski korespondenci«, da demontira vest o demisiji ministra Buriana.

Konfisciran fond za Miletičev spomenik.

Budimpešta, 16. julija. Policija je včeraj vdrla v stanovanje predsednika srbske radikalne stranke v Karlovcu dr. Krapojevića ter konfiscirala fond za Miletičev spomenik, ki znaša 17.000 K. Dr. Krapojević se je brzojavno pritožil pri vladi ter zahteval od sabora pomoči.

Usodne ure Nemčije.

Berolin, 16. julija. Pod zgornjim naslovom je izdal podpolkovnik Frobenius brošuro, v kateri govori o vojni, ki bo izbruhnila spomladi leta 1915. V brošuri pravi, da priprav Francoske in Rusije ni več razločati od vojne pripravljenosti. Prestolonaslednik mu je baje čestital k temu delu.

Berolin, 16. julija. »Vorwärts« prinaša informacije nekega socialnodemokratskega poslanca, da bo nemška vlada zahtevala od nemškega državnega zbora nad milijardo za stratežične železnice.

Hartvigov naslednik.

Petrograd, 16. julija. Kot kandidata za mesto ruskega poslanika v Belgradu imenujejo tu sedanjega poslanika v Perziji Korostoveca, ki je znan zaradi svoje afere v Pekingu s hčerko nekega francoskega poštarja.

Rasputin.

Petrograd, 16. julija. Vesti, da je čudodelnik Rasputin umrl, so neresnične. Njegovo zdravstveno stanje je zadovoljivo.

Potovanje Poincaréja.

Pariz, 16. julija. Predsednik Poincaré je odpotoval polnočno preko Dünnkirchena v Rusijo. Spremlja ga eskadra francoskega vojnega brodiva.

Polkovnik Thomson.

Amsterdam, 16. julija. Včeraj opoldne je dospel sem vojna ladja »Nordbrabant« s truplom v Draču padlega polkovnika Thomsona. V pristanišču se je vršila žalna slovesnost.

Nemiri na Portugalskem.

Lizbona, 16. julija. Ko je dospel ministrski predsednik Almeida v Oporto, je prišlo tam do resnih nemirov. Ko se je peljal minister na kolodvor, so njegov avtomobil napadli. Prišlo je do boja med demokrati in papeževci. Demokrati so razdejali uredništvo klerikalnega časopisja.

Ulster.

London, 16. julija. V zbornici lordov je bil izpreminjavalni zakon k irskemu zakonu neizpremenjeno sprejet. Definitivno pa položaj še ni rešen.

Mehika.

Mehika, 16. julija. Huerta je podal včeraj popoldne kongresu svojo demisijo. Predsedstvo je provizorično prevzel dosedanj zunanji minister Carabachall.

New York, 16. julija. Izvolitev zunanjega ministra Carabachalla za predsednika Mehike je vzbudila v Severni Ameriki veliko nezadovoljnost. Carabachall je namreč intimen prijatelj Huerta. Zedinjene države njegove izvolitve najbrže ne bodo priznale.

PO ATENTATU V SARAJEVU.

Sarajevo, 16. julija. Podpolkovnik Merizji, ki je bil zadet od kosa Cabrinovičeve bombe, je popolnoma ozdravel.

Sarajevo, 16. julija. V neki bližnji vasi so baje Srbi umorili švabskega gostilničarja Hutnagla ter zažgali njegovo hišo, ker je Srbe amerikalci napadli. Napadli so tudi druge hiše avstrijskih podanikov. Ko je prišlo orožništvo, se je množica razpršila. Morila so aretirali.

Dunaj, 16. julija. Včerajšnja večerna »Reichspost« prinaša sledečo misteriozno vest iz Sarajeva: V deželi vlada popolen mir. Vojaške oblasti skrbje brez vsake težkoče za vzdržanje miru. V celem so bili do sedaj potrebne samo tri justifikacije po prekem sodu.

Budimpešta, 16. julija. Železniški ravnatelj ogrskih železnic so dobili danes obvestilo, da smajo nastopiti dopuste. Smatra se to kot znamenje, da ni nobenega povoda za vznemirjenje. V oficioznih ogrskih krogih zatrjujejo, da nikdo ne veruje, da bi moglo priti do vojne.

REVOLUCIJA V ALBANIJI.

V Draču.

Drač, 16. julija. Oberalbanec Gruschner je prispel z nekaterimi prostovoljci v Drač.

Drač, 16. julija. Sem je dospel iz Valone bivši avstrijski nadporočnik Gildardi, ki je zbežal iz Valone ter prinesel s seboj nekaj strojnih pušk in topov. Vsi orožniški častniki iz Južne Albanije so pribežali sem, toda brez moštva. Položaj v Draču je brezupen.

Valona.

Dunaj, 16. julija. Opoldne so bile tu razširjene vesti, da je Valona že v rokah vstašev. Uradno ta vest še ni potrjena.

Rim, 16. julija. Kakor poročajo romunski in albanski begunci, ki so včeraj prispeli v Brindisi, je v Valoni zbranih 50.000 beguncem, ki so brez vsake hrane. Položaj je obupen. Vstašev je baje preko 7000 in vsi so dobro oboroženi.

Proti Avstrijcem.

Skader, 16. julija. V mestu se govori, da je dobil poveljnik mednarodne posadke v Skadru, polkovnik Philipps, obvestilo, da obstaja med mohamedanci in Skadru zarota proti avstrijskim častnikom in vojakom zaradi njih intervencije pri zadnjem sporu mohamedancev s policijo. Mohamedanci so baje avstrijskim častnikom in vojakom zagrozili smrtno maščevanje. Od včeraj naprej so privatna stanovanja avstrijskih častnikov vojaško zastražena.

Srbske čete?

Drač, 16. julija. Baje so srbske čete vdrlle pri Starovi na albansko zemljo ter korakajo proti Elbasanu.

Vstaši.

Drač, 16. julija. Predvčerajšnjem je baje prispelo k vstašem šest turških častnikov. S seboj imajo baje 5000 napoleondrov.

Drač, 16. julija. Centralni komite vstašev v Sijaku je spročil francoskemu poslaniku v Draču, da se nahajajo vsi pogrešani francoski državljani popolnoma prosti v Suku.

V Epiru.

Rim, 16. julija. Iz Valone poročajo, da prihajajo čez grško mejo neprestano grški vojniki, preoblečeni kot Epirci.

Mednarodno posredovanje?

Dunaj, 16. julija. Listi poročajo, da sta Avstrija in Italija predlagali velesilam skupno evropsko intervencijo z okupacijo vseh albanskih pokrajin po mednarodni armadi. Edino Anglija vstraja na odklanjanju čemu stališču ter o kaki intervenciji sploh ne mara govoriti.

DOGODKI NA BALKANU.

Bolgarskega kralja nameravajo umoriti.

Sofija, 16. julija. List »Kampana« poroča, da je dobil od Georgija, ki je umoril Stambulova, pismo iz Carigrada, v katerem Georgi sporoča, da namerava umoriti bolgarskega kralja, ker je zakrivil drugo balkansko vojno. Georgija so smatrali za mrtvega.

Srbsko posojilo.

Sofija, 16. julija. V mestu je vladalo po snočni seji sobranja veliko vznemirjenje. Opozicija napoveduje vladi najbrezobzirnejši boj. Z ozirom na to, da se je glasovanje o posojilu vršilo v tumultu in da se je odglasovalo brez debate, so sklenili vladni poslanci, da obnove glasovanje pismenim potom.

Orožje za Bolgarsko.

Budimpešta, 16. julija. Pred par dnevi je prevzela bolgarska komisija pri neki ogrski orožarni 80.000 manlicheric in dve donavski lajdi z municijo. Polovico kupnine, ki znaša 3.400.000 K, so takoj plačali.

Šukri paša obtožilo.

Berolin, 16. julija. »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada, da je bil branitelj Odrina Šukri paša postavljen pred vojno sodišče.

Carnegijeva komisija.

London, 16. julija. Akti preiskave Carnegijev komisije o grozevitostih v balkanskih vojnah so izšli. Grozevitosti so se godile pri vseh strankah, najmanj baje pri Bolgarji, največ pri Grkih.

Rnjivežnost.

»Nastavni Vestnik«, glasilo »Društva hrvatskih srednjoškolskih profesorjev«, »Društva slovenskih profesorjev« in »Društva srednjoškolskih profesorjev« v Dalmaciji je končal svoj 22. letnik. V zadnjem zvezku referira profesor Nikola Radojčić iz Sremskih Karlovca o teoriji zgodovine, kakor jo zastopa znani ruski zgodovinar Karejev, ter poudarja, da dobre slovenske teorije o zgodovini doslej ni bilo, a slovenske knjige nam v tem oziru slabo služijo. Za Vajdovo statistiko slovenskih in istrskohrvatskih srednjih šol, ki je izšla v prejšnjih zvezkih, je v tem zvezku izšla statistika srednjih šol v banovini (22 srednjih šol v štirih tipih) in v Dalmaciji; dobro bi bilo prihodnjič vse statistike odtisniti v eno knjižico; to bi dalo lep pregled in gradivo za primerjanje. — Za mnogobrojni ocenami (med njimi naznanja dr. Ilešič »Jugoslovanskega Filologa«, ki ga izdaja srbski profesor Belić) in za nekrologi sledi cela vrsta beležk iz šole in za šolo ter profesorskih stanovskih interesih. Posebno pozornost zasluži članek: »Dijaki in politične demonstracije«. Na koncu so društvene vesti in imenik članov vseh treh društev (Banovinsko društvo ima 55 utemeljiteljev, 428 rednih članov, 35 izvanrednih članov; slovensko društvo ima 2 utemeljitelja in 182 rednih članov; dalmatinsko društvo 1 utemeljitelja in 129 rednih članov). — V pravkar dovršenem letniku so izmed Slovencev sodelovali: Fr. Vajda, dr. Stan. Beuk, dr. Ilešič, R. Perušek, dr. Lj. Pivko, dr. A. Dolar, Štefan Podboj in A. Rabuza.

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnici.
Dne 14. julija: Rajko Jankovič, sin delavke 4 leta. — Jurjevič An-

KINO METROPOL

v areni »Narodnega doma«.

V četrtek 16. petek 17. julija:
Mešetarjeva hči.

Pretrseljiva drama v 3 dejanjih iz življenja borzijancev.

Profesor Klaps in njeg. opica.

Komično.

Daisy ne mara očma.

Burka.

Slike iz Vozgov.

Posnetek po naravi.

Umetno izdelov. stekla.

Zanimiv industrijalni posnetek.

Redne predstave vsak dan ob pol 5., pol 7. in pol 9. zveč.

Cene: I. pr. 80 v., II. 60 v., III. 30 v.

Vojaki in dijaki: I. prostor 60 vin., II. prostor 40 vin., III. prostor 20 vin.

V soboto, nedeljo, ponedeljek:

Sokolski zlet v Brnu.

Največja aktualnost sezone!

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnenje gosp. A. Gugla

Würzburg.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Vam javljam, da sem ponovno

in z najboljšim uspehom rabil Vaše

železnato kina - vino Serravallo.

Würzburg, 17. novembra 1911.

Dr. A. Gugel.

Slovenski in Slovenke!

Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

NOVI morajo kopirati in klimatizirati letišča. Hrvatske Primorje.

Zdravniki priporočajo Novi slabokrvnim (anemici), rachitičnim; pri ženskih boleznih, boleznih srca in živčnega sistema; proti reumi; za okrepčanje po vnetju pljuč in reber, inflexion; pri motenju prebavnega sistema; ter za nadvse slabe in bolečne otroke. — Sehitaje na rudičnih poklih. Prosop. in navedila daje »Ljetiščno poročilo«.

Izredno dobrodejen učinek

izmivanja las s Pixavonom, je sedaj pač splošno znan, zlasti izredno ugodni vpliv na rast las. Lahkota, s katero Pixavon odloči prhljaj in nesnago z glave, prekrasne pene, ki se rade dajo odplakniti in prikopni vonj posebno olajšuje rabo tega preparata. Velikanski njegov učinek pa je, da vsled kotiranja, ki ga obsega deluje proti parazitnemu izpadanju las.

Steklenica stane poltretjo kro- no in zadostuje za več mesecev. Do- biva se po vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Vsi boljši možiki in ženski frizerji izmivajo lase s Pixavonom.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dun. borze 16. julija 1914

Naložbeni papirji.

40% majeva renta 80.20 80.40

40% srebrna renta 83.30 83.50

40% avstr. krona renta 80.70 80.90

40% ogr. krona renta 78.15 78.35

40% kranjsko dež. posojilo 90.75 —

40% k. o. češke dež. banke 85.75 86.75

Srečke.

Srečke iz l. 1860 1/2 425.— 435.—

„ 1864 680.— 700.—

„ tiske 286.— 296.—

„ zemeljske I. izdaje 280.50 290.50

„ II. 237.— 247.—

„ ogrske hipotečne 222.50 232.50

„ dun. komunalne 451.— 461.—

„ avstr. kreditne 482.— 492.—

„ ljubljanske 55.50 59.50

„ avstr. rdeč. križa 46.— 50.—

„ ogr. 25.50 29.50

„ bazilika 23.25 27.25

„ turške 204.50 207.50

Dalnica.

Ljubljanske kreditne banke 396.— 400.—

Avstr. kreditnega zavoda 583.— 584.—

Dunajske bančne družbe 494.50 495.50

Južne železnice 73.80 74.80

Državne železnice 653.— 654.—

Alpine-Montan 731.50 732.50

Češke sladkorne družbe 263.— 265.—

Živnostenske banke 264.50 265.50

Valuto.

Cekini 11.42 11.46

Marke 117.95 118.15

Franki 96.05 96.22

Lire 95.75 95.95

Rubliji 251.25 252.25

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 16. julija 1914.

Pšenica za oktober 1914 za 50 kg 13.03
Pšenica za april 1915 za 50 kg 13.13
Rž za okt. 1914 za 50 kg 9.41
Oves za oktober 1914 za 50 kg 7.78
Koruza za julij 1914 za 50 kg 7.32
Koruza za avgust 1914 za 50 kg 7.42
Koruza za maj 1915 za 50 kg 7.13

Meteorološko poročilo.

Vilma na morju 300-2 Srednji zračni tlak 756 mm

Julij	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura v	Vetrovi	Nebo
15.	2. pop.	735.4	28.4	sl. jug	pol. oblač
„	9. zv.	734.5	21.1	brezvetr.	„
16.	7. zj.	734.4	17.6	„	oblačno

Srednja včerajšnja temperatura 21.9°, norm. 19.8° Padavina v 24 urah mm 0.0.

Važno za gostilničarje in kavarnarje!

Namesčevalni urad »Zveze češko-slov. gostilničarskih nameštencev« v Trstu, Belvedere 7, priporoča dobro izučeno, jezikov zmožno osebo, brezplačno.

Kolegarji! 1845 Kolegarji!

Klobučevinaste prevleke

na sedlih odine zabranijo trga- nje in svetlikanje obleke. Udobno in hladno sedenje! Prospekt po- šlje A. Obren, tapetnik, Ljub- ljana, Selenburgova ulica 1.

Ob priliki poletnih dopustov

Vam priporočamo temeljito 2704

snajenje Vašega pisalnega stroja.

Prvovrstna popravilnica pisalnih strojev.

The Oliver Trading Office, Ljubljana.

</

Telefon št. 18.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon št. 18. 129

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporočila se za stavbna dela vsake vrste.

Spretni zastopniki ki obiskujejo priv- osebe in so dobro uvedeni, se proti visoki proviziji sprejmejo od svetovno-znane firme za sukno. Ponudbe na naslov: Münchgrätz, Češko, Postfach Nr. 11. 2396

Kdor

želi svojo sedanjo negotovo in slabo plačano službo zamenjati z boljšo. Iste dobrega in lahkega postranskega zasluga, uživa ugled in zaupanje pri svojih prijateljih in znanih, se ne plaši pred aljevizitirnim poslom, če se mu dobro izplača. Ta naj nemudoma sporoči svoj naslov pod „Poštni predal 47“, Ljubljana.

5 vinarjev

vas stane dopisnica, s katero lahko zahtevate moj najnovejši, 4000 slik obsegajoči glavni katalog, ki vsebuje bogato vsebino potrebnih porabnostnih predmetov in primer- nih daril, ki ga pošljem vsakomur zastopni in poštne prosto.

Razpošiljalnica Jan Konrad, c. in kr. dvorni dobavitelj, Most št. 443 (Češko). Prave niklaste žepne ure K 3-90, 5— in več. Niklaste budilke K 2-90, harmonike K 5—, vijoline K 5-80, samokresi K 6-80. — Raz- pošiljanje po povzetju. Brez rizika! — Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

Razglas.

3. septembra 1914 ob 10. uri dopoldne, se vrši pri upravni komisiji pri kadru c. kr. domobranskega pešpolka št. 27. v Ljubljani zakupna obravnava glede dobave sena, slame, po- stelske slame, kakor kuriva za domobranske čete (zavode) ljubljanske štacije za čas od 1. nov. 1914. do 31. okt. 1915.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

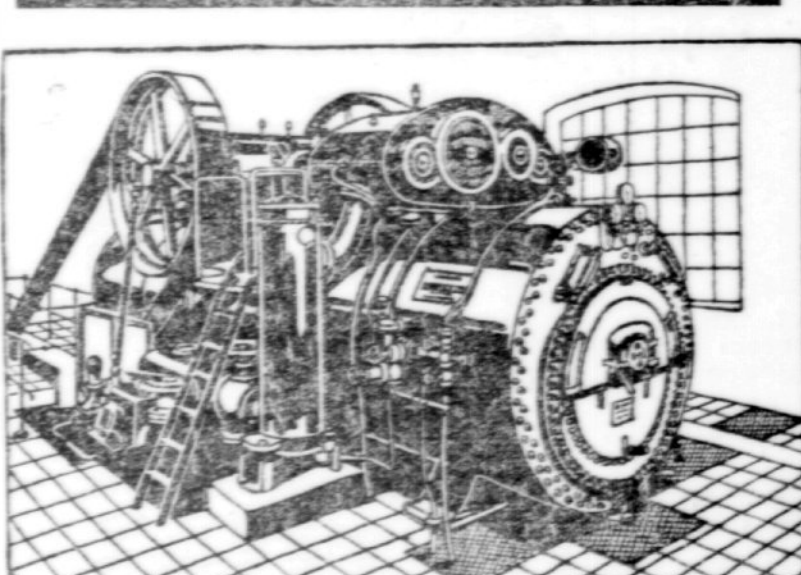

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov. Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1. Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

Delniška družba za gradnjo strojev prej Brand & Lhuillier

Brno in Požun

dobavlja

lokomobile, parne stroje, kompresorje in zračne črpalnike, kotle vseh sistemov, cevovode, transmi- sije, ledne in hla- dilne stroje, izpiral- ne naprave pat. Freygang itd.

Uredbe sladkornih tvornic, pivovarnic in sladarnic, itd. — Zastopnik za Koroško Kranjsko in južno Štajersko: inženir I. Mikula Ljubljana, Cigaletova ulica 1.

Najboljše švicarske vezanine.

A. ŠARC

last. Jadviha Sarc

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Perilo za dame in gospode po meri.

Vsak dan svež SLADOLED in ledena kava se dobi v slaščiarni **J. ZALAZNIK** Stari trg št. 21.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

BLUZE krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna tvrdka.

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah

in krstni opravi.

Za moške in ženske.

Brez vbrizgavanja

v nekaj malo dneh celo najbolj zanemarjene toke bolezni sečne cevi ozdravi

Ursin-Tecton.

1 škatlja s 100 kroglicami K 5—.

Za popolno ozdravljenje zado- stujeta 2 škatli. Izdelovalec:

The Ursin Chemical Co., London.

Naroča se v glavni zalogi:

E. LEDERER, lekarnar,

Budimpešta IV. Museumring 21.

KUC

zdravniško priporočeno kri tvoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 3 steklenice 5 kg franko po poš- nem povzetju K 4 80. — Edina zaloga:

Br. Novaković,

veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, Malage, Konjaka, žganja itd.

LJUBLJANA.

Krasno, solčno stanovanje

obstoječe iz 3 velikih sob, prostorne predsobe, kopalnice, sobe za služkinjo ter drugi pritlikinami z uporabo vrta, se odda za novembrov termin ali tudi poprej. 2715

Poizve se pri stavbeniku g. J. König, Marmontova ulica.

Parna žaga

popolnoma novo sestavljena, v lepi poziciji, se prodaja ali pa da v na- jem. Cena ugodna in bodočnost za- jamčena; les se dobi v bližini. Cene ugodne. Blizu postaje Trnovo-Bistrica, Notranjsko. 2701

Ogleda se pri Mate Ribariču v Trnovem.

Dr. Démeter Bleiweis-Trsteniški

ne ordinira od 22. julija do 10. avgusta

Narodna knjigarna v Ljubljani

priporočila sledeče knjige:

Aleš iz Razora. Povest. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 vin, s pošto 20 vin. več.

Atila v Emoni. Roman. Napisal Ant. Aškerc. Cena broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 40 vin., s pošto 10 vin. več.

Brodkovski odvetnik. Ro- man. Češki spisal V. Beneš-Sumavsky. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 vin. več.

Cez trnje do sreče. Roman. F. Senčar. Cena broš. 1 K 20 vin., vez. 2 K 20 vin., s pošto 20 v. več.

Greh in smeh. Zabeljene in oso- njene kratkečas- nice. Zbral Tintek Hudaklin. Cena 1 K, s pošto 10 v. več.

Gospod Zabar. Humoriistično-sa- tirične in resne sličice iz sedanosti. Spisal Luigi Calco. Cena broš. 80 v. s pošto 10 vin. več.

Gospod Bucek. Humoriistično-sa- tirične in resne sličice iz sedanosti. Spisal Luigi Calco. Cena broš. 70 vin., s pošto 10 vin. več.

Kralj Matjaž. Zgodovinski roman. Spisal Fran Remec. Cena broš. 2 K 40 v., vez. 3 K, s pošto 20 v. več.

Lepi striček. (Bel-ami). Roman. Francoski spisal Guy de Mau- passant, prev. Oton Zupančič. Cena broš. 3 K 50 v., vez. 4 K 70 v., s pošto 20 vin. več.

Ljubezen in junaštva stra- bopetnega praporščaka. Zgodovinska povest. Cena broš. 80 vin., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Ljubezen Končanove Klare. Zgodovinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Libera nos a malo. Zgod- ovinski roman. Spisal Vladimir Vesel. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 20 v., s pošto 20 v. več.

Mali lord. Roman za mladino in od- rasle. Angleški spisal F. H. Burnett. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Mina. Socialen roman iz ljubljanskega življenja. Spisal A. P. Rušič. Cena broš. 1 K 20 v., vez. 2 K, s pošto 20 v. več.

Najhujši sovražniki. Spisal Rado Murnik. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.

Narodni kataster Ko- roške. Spisal Ante Beg. Cena 60 v., s pošto 70 v.

O dostojnosti. Spisal Rozman. Cena 70 v., s pošto 80 vin.

O službeni pogodbi trgovskih pomoč- kov in drugih delojemalcev v podobnih službah. Cena 50 v., s pošto 10 v. več.

Obrtni red drž. zakonika št. 89 z dne 16. avgusta 1907. Cena 1 K, s pošto 20 vin. več.

Osnovni nauki o narod- nem gospodarstvu. Spisal Valentin Žun. Cena 3 K, s pošto 3 K 20 v.

Opatov praporščak. Zgodo- vinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

Narodna knjigarna ima v zalogi tudi vse druge slovenske knjige ter pošlje na zahtevo najnovejši cenik cele zaloge.

Pravljice za mladino s slikami. (Prevodi čeških in hr- vaških pravljic.) Cena vez. 5 K., s pošto 30 vin. več.

Prava in neprava ljube- zen. Povest. Spisal Blaž Pohljan. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Premaganci. Novela. Spisal Franc Remec. Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Rdeči smeh. Ruski spisal Leonid Andrejev, prev. Oton Zupančič. Cena broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 40 vin., s pošto 20 v. več.

Rienzi zadnji tribunov. Zgodovinski roman v dveh delih. Spisal Edward Lytton-Bulwer. Cena broš. 4 K, vez. 5 K 20 v., s pošto 30 vin. več.

Sapho. Slike iz pariškega življenja. Francoski spisal Alphonse Dau- det, prev. Oton Zupančič. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 vin. več.

Skrivnost hiše št. 47. Ro- man. Angleški spisal I. Storer-Clouston. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 vin. več.

Skušnjave Tomaža Kr- mežljavčka. Spisal Šepetavec, 2 zvezka. Cena broš. 2 K 40 v., vez. 3 K 20 v., s pošto 30 v. več.

Strahovalci dveh kron. Zgodovinski roman v dveh delih. Spisal Fr. Lipič. Cena broš. 2 K, vez. 4 K, s pošto 30 v. več.

Stara devica. Povest. Spisal J. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Slovensko-nemška meja na Koroškem. Spisal Ante Beg. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 40 v., s pošto 20 v. več.

Stiri ruske slike. (Clovek, Pevka Rendezvous.) Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Uho in sluh. Poljudno znanstvena razprava. Spisal dr. Jos. Rakež. Cena 20 v., s pošto 30 v.

Undina. Povest. Francoski spisal André Theuriot. Cena 90 v., s pošto 1 K.

Ustoličenje koroških voj- vod. Spisal Ante Beg. Cena 30 vin., s pošto 40 v.

Vaška kronika. Povesti iz Do- lenjske pretek- losti. Spisal Ivan Lah. Cena broš. 1 K 70 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

V naravi. Izbrani spisi Frana Erjavca, uredil dr. G. Sajovic. Cena 1 K 20 v., vez. 1 K 70 v., s pošto 10 v. več.

V študentovskih ulicah. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Zadnji rodovine Benalja. Roman iz kranjske preteklosti. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 vin., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Zbrani spisi Josipa Jur- čiča. 11 zvezkov. Cena vsakemu zvezku broš. 1 K 20 v., vez. 2 K s pošto 20 v. več. (Zvezki III., VIII. in XI. so razprodani.)

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštnem povzetju

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron.

372

Sprejema zavarovanja človeškega živ- ljenja po najraznovrstnejših kombi- najah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...

Reservni fond K 60,780-720-18 — Ispisane odškodnine in kapitalje K 129,965.304-25

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa poljevala daje Cigar pisarne so v lastnej bančni hiši v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugod-nimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!